

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ WIEDZY O REGIONIE
ul. Wyszowska 12a
21-500 Biała Podlaska
tel. 83 341 64 52
regionalia@mbp.org.pl

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XL

Marzec — Kwiecień 1971

Nr 3—4

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA — SIEDLCE — ŚWIERCZEWSKIEGO 62

TELEFON 7 26

SPIS TREŚCI

DZIAŁ URZĘDOWY

STOLICA APOSTOLSKA

5. Przemówienie Ojca Świętego do pielgrzymki Kapłanów z Polski, byłych więźniów Dachau	57
6. Błogosławieństwo Ojca Świętego dla pielgrzymki Duchowieństwa na Jasną Górę.	59
7. Pismo Św. Kongregacji dla Duchowieństwa do Biskupa Podlaskiego w związku ze sprawozdaniem ze stanu Diecezji	60
8. Dekret Św. Kongregacji dla Duchowieństwa w sprawie Mszy świętej „pro populo”	61

EPISKOPAT POLSKI

9. Episkopat Polski do Duchowieństwa i Wiernych z okazji piętej rocznicy zakończenia Soboru Watykańskiego II . . .	61

SEKRETARIAT PRYMASA POLSKI

10. Komunikaty Sekretariatu Prymasa Polski (z 9. XI. 1970 r. N 3170/70/P i z 17. XI. 1970. N 2897/70/P)	63

Z ORDYNARIATU

11. Życzenia Biskupa Ordynariusza z okazji Świąt Bożego Narodzenia dla Duchowieństwa i Wiernych	64
12. Program Kaznodziejski na rok 1970/71. Wprowadzenie do programu kaznodziejskiego	65
13. Program kaznodziejski na marzec — maj 1971 r.	68
14. Dekret w sprawie Mszy świętych popołudniowych lub wieczornych oraz Mszy świętych binowanych	81
15. Zmiany wśród Duchowieństwa	81
16. Wizytacje kanoniczne i bierzmowanie w 1971 r.	82
17. Rekolekcje dla kapłanów	84
18. Egzaminy dla kapłanów	87

SPRAWY LITURGICZNE

19. Zakończenie działalności Specjalnej Komisji do odnowienia Liturgii świętej. Przemówienie Biskupa Franciszka Jopa przez Radio Watykańskie 15. IV. 1970 r.	89

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

NEKROLOGI

20. Śp. Ks. Franciszek Jarmolowicz	92
21. Śp. Ks. Bronisław Pastewski	93
22. Śp. Ks. Władysław Winer , ,	94
23. Śp. Ks. Wacław Gaska	96
24. Nowości Wydawnicze Towarzystwa Naukowego KUL (okładka)	

Wydawca: Kuria Diecezjalna Siedlecka. Siedlce, ul. Świerczewskiego 62
 Redaktor: Ks. Stanisław Olechowski. Zam. 45/1971. Nakład 800+50. U-37.
 Cena zł 20.—

Drukarnia Loretańska. Warszawa 4, ul. Józefa Sierakowskiego 6

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

DZIAŁ URZĘDOWY

Rok XL

Marzec — Kwiecień

Nr 3—4

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

STOLICA APOSTOLSKA

5

PRZEMÓWIENIE OJCA ŚW. DO PIELGRZYMKI, KAPŁANÓW Z POLSKI, BYŁYCH WIĘŹNIÓW DACHAU

30 maja 1970 r. w Sali Konsystorskiej na Watykanie Ojciec Św. Paweł VI przyjął na specjalnej audiencji ponad 200 kapłanów i kilku biskupów polskich z Ks. Kard. Karolem Wojtyłą, uczestników pielgrzymki dziękczynnej w 25 rocznicę wyzwolenia z obozów koncentracyjnych. Przybyli oni do Rzymu na jubileusz 50-lecia kapłaństwa Ojca Św.

Paweł VI przy tej okazji wygłosił w języku łacińskim przemówienie, którego polskie tłumaczenie przytaczamy poniżej.

Wielebni Bracia i Umiłowani Synowie!

Cieszymy się bardzo, że dzisiaj mamy okazję przyjąć Was — byłych więźniów obozów koncentracyjnych, przybyłych z najdroższej nam Polski do Rzymu. Jesteśmy przejęci tym większą radością z Waszej obecności, że wśród Was znajdują się także księża biskupi, z którymi razem dzieliście bóle obozów, a dzisiaj razem z Wami publicznie dziękują Bogu za odzyskaną wolność.

Kiedy patrzymy na Was, duch Nasz kieruje się do Waszego Narodu, który pokochaliśmy i podziwiamy od naszych lat młodości, gdy przez krótki czas byliśmy wśród Was. Dla Polski żyjemy szczególną miłością nie tylko dlatego, że zawsze mamy w pamięci miłe wspomnienia o ludziach, miejscowościach, wydarzeniach, które wiążą się ze sławną Waszą Ojczyzną, ale również zwłaszcza dlatego, że Polska — spełniając najwyższy nakaz Boga pod opieką Bogurodzicy Maryi — stanowi wyborową część Kościoła Świętego i przez wieki — broniąc katolickiej prawdy — była zawsze przykładem wierności Stolicy Apostolskiej.

Wiemy również o wielu miejscach pobytu Waszej pobożnej pielgrzymki. Rozpoczęliście ją w Kaliszu, w kościele św. Józefa, któremu zawdzięczacie wyzwolenie uzyskane wbrew wszelkiej nadziei. Następnie udaliście się na Jasną Górę, by uczcić Bożą Rodzicielkę, Patronkę i Królową Polski. Stamtąd pojechaliście do Dachau nie tylko, by odwiedzić miejsca Waszych tortur, ale zwłaszcza dlatego, by publicznie wyrazić Wasze dążenie, pragnie-

nie pokoju i pojednania. Wreszcie przybyliście do Rzymu, by uczcić 50-lecie kapłaństwa Zastępcy Chrystusa, który do Was obecnie z życzliwością przemawia.

Najdrożsi Synowie, jasno i otwarcie wyznajemy Wam, że ogromnie cieszymy się z tego wszystkiego. Jesteśmy bardzo uradowani, że z okazji tego święta, tak serdecznego i pełnego wzruszenia, widzimy obok Nas tak niezwykle i liczny zastęp kapłanów, których otwarcie nazwiemy „radością i chwałą moją“ (por. Flp 4, 1). Widzimy tych, którym było dane z Chrystusem niosącym krzyż, przez mękę tak bardzo upodobnić się do Niego. Wam, którzy daliście świadectwo Waszemu kapłaństwu, Was wreszcie, którzy w największym niebezpieczeństwie Ojczyzny nie zawahaliście się związać z Waszym ludem, dając mu przykład i uczestnicząc w jego niebezpieczeństwach, cierpieniach i udrękach.

Tu jeszcze wypada wspomnieć, że przybyliście do Rzymu ze wszystkich diecezji Waszego kraju. Stąd wolno Nam widzieć w Was niejako całą katolicką Polskę, która dzisiaj — jak nigdy — jest z Nami związana, czego wyrazem są liczne życzenia, a zwłaszcza modlitwy o których zapewniają Nas biskupi z całej Polski.

Drodzy nam Księża, pełnym wzruszenia sercem wyrażamy Wam najgłębsze podziękowanie, jak również pochwałę zasług tych wszystkich, którzy wiedzeni wspaniałomyślnością — doprowadzili do skutku Waszą pielgrzymkę, za którą — mamy nadzieję, pójdą w ślad następne. I podobnie — jak przynieśliście Nam życzenia, modlitwy i wyrazy oddania wiernych całej Polski, tak również w imieniu Naszym, gdy wrócicie do Ojczyzny proszę zapewnić ich o Naszej ojcowskiej miłości, o wielkiej troskliwości, jaką Zastępca Chrystusa żywi dla Waszych wiernych, dla Waszych księży, dla Waszych duszpasterzy, a zwłaszcza dla Najdroższego Nam Kardynała Prymasa, dla wszystkich, którzy tak gorliwie i mądrze prowadzą trzodę sobie powierzoną po drogach prawdy i pastwiska świętości.

Bądźcie przekonani, że będziemy kierować do Boga usilne błagania i modlitwy, by — za przyczyną Dziewicy Maryi — wylał na Polskę i Kościół obfitość łask niebieskich, by coraz bardziej wzrastało wśród Was życie chrześcijańskie, pokój i prawdziwy dobrobyt.

Życzenia te i prośby popieramy Naszym błogosławieństwem Apostolskim, którego z miłością w Panu udzielamy Wam tu obecnym i wszystkim Waszym bliskim.

Powyższe przemówienie było odpowiedzią na słowa powitalne Księdza Kardynała Karola Wojtyły, które przytaczamy w całości:

Ojcie Święty!

Cały Kościół Chrystusowy — obchodząc w tych dniach razem z Tobą Złoty Jubileusz Kapłaństwa Waszej Świątobliwości — wraz z Tobą również składa dzięki Wszechmogącemu Bogu Ojcu, Synowi i Duchowi Świętemu. My, biskupi i księża z dalekiej Polski, poczytujemy sobie za pewnego rodzaju nadprzyrodzony przywilej, że w szczególnie sposób bierzemy udział dzisiaj w tym dziękczynieniu. Przez naszą bowiem tutaj obecność uobecniamy także „królewskie kapłaństwo“ całego Ludu Bożego w naszej Ojczyźnie, który duchowo zawsze jest przy Tobie, Ojcie Święty, a w modlitwach i ofiarach niemal bezustannie łączy się z Tobą — Pasterzem Kościoła powszechnego. Jest to przy tym łączność nie tylko myślowa, ale zjednoczenie serc. Pragniemy dziś przed Tobą otworzyć serce Ludu naszego.

Jest to serce wierne na wzór wierności Najświętszej Maryi Panny, która pod Krzyżem Zbawiciela stała i stoi zawsze jako Matka kapłaństwa naszego. Jest to serce „doświadczone w ogniu, czego pragną Ci dowieść tu obecni kapłani i biskupi. Są to bowiem ci, którzy sami — przeszedłszy przez ogień i uratowani — stali się świadkami wielu innych, którzy za Chrystusa, Kościół i Ojczyznę nie tylko wiele cierpieli, ale i życie oddali na świadectwo wiary, nadziei i miłości. Zdarzyło się to w czasie ostatniej wojny światowej, kiedy to nasz naród poniósł szczególne klęski i doświadczył większych nieszczeń niż inne narody Europy i Świata.

Jesteśmy tu nie tylko po to, aby tu wspominać tamte zdarzenia, ale aby stać się darem przewidzianym przez Opatrzność na dzień Twego Jubileuszu, Ojcze Święty — darem ofiarowanym Tobie duchowo przez naród nasz, osoby świeckie i zakonne, kapłanów i biskupów, jakby z łona Matki Kościoła i Matki Ojczyzny, która dzieci swe rodzi w bólu nie tylko dla życia doczesnego, ale także dla nadziei życia przyszłego. Dołączamy doń symboliczny znak (jakim jest kielich mszalny i mszał używany do potajemnego odprawiania Najświętszej Ofiary — w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu); zechciej, Ojcze Święty, ten dar przyjąć i umieścić go w skarbcu Kościoła, jak to po ojcowsku masz zwyczaj czynić.

W imieniu biskupów polskich, w imieniu Jego Eminencji Kardynała Prymasa przedstawiam Ci, Ojcze Święty, to grono kapłanów, którzy część swego życia kapłańskiego spędzili w obozach koncentracyjnych w Dachau i gdzie indziej, i pokornie proszę o Twe błogosławieństwo apostołskie.

Niech nasze najlepsze życzenia, które Tobie, Ojcze Święty, w modlitwie złożyliśmy na ołtarzu św. Piotra Apostoła i na innych ołtarzach w tych ostatnich dniach w Rzymie, pozostaną tu jako dowód i wyraz codziennie odnawianej życzliwości, synowskiego przywiązania, oddania i miłości.

(Przekład nieautoryzowany z „Osservatore Romano“ z dnia 31. V. 1970 roku, nr 123).

Przedruk z „Notificationes Kurii Metr. Krak.“ Nr 7—8 1970 r.

6

SEKRETARIAT STANU

Watykan, dnia 3 września 1970.

N. 166666

BŁOGOSŁAWIENSTWO OJCA ŚWIĘTEGO DLA PIELGRZYMKI DUCHOWIEŃSTWA NA JASNĄ GÓRĘ

Eminencjo,

Ojciec Święty z wdzięcznością odebrał telegram, jaki Wasza Eminencja niedawno nadesłał razem z J. Em. Kardynałem Karolem Wojtyłą, J. E. Biskupem Bronisławem Dąbrowskim i Przełożonym Generalnym Zakonu OO. Paulinów, O. Jerzym Tomzińskim — również w imieniu wielu Biskupów i licznych Kapłanów. Pobożność, jakiej wspaniały przykład dali polscy Słudzy Ołtarza, zgromadzeni na Jasnej Górze pod przewodem Hierarchii, oraz modlitwy, zanoszone do Boga w intencji Papieża, Biskupów i Kapłanów, jak i wierność okazana Kościołowi przez pielgrzymkę księży i kleryków do Sanktuarium Częstochowskiego, były dla Ojca Świętego prawdziwą radością i pociechą.

Dziękując za wyrazy oddania, Ojciec Święty z głębi serca udziela Tobie, Eminencjo, oraz wszystkim, którzy wzięli udział w uroczystości Jasnogórskiej, upragnionego Błogosławieństwa Apostolskiego, jako zadatek łask Bożych i wyraz swej miłości.

Powiadamiając o tym, zasylam Waszej Eminencji wyrazy głębokiej czci.

(—) *J. Kard. Villot*

Jego Eminencja Najdostojniejszy
Kardynał Stefan Wyszyński
Arcybiskup Gnieźnieński i Warszawski
Warszawa

7

PISMO ŚW. KONGREGACJI DLA DUCHOWIEŃSTWA
DO BISKUPA PODLASKIEGO
W ZWIĄZKU ZE SPRAWOZDANIEM ZE STANU DIECEZJI

ŚW. KONGREGACJA
DLA DUCHOWIEŃSTWA

Prot. 122816/I

Rzym, dnia 29. VII. 1970

Ekscelencjo,

Sprawozdanie o stanie diecezji, które swego czasu łaskawie tu przysłałeś, zostało poddane dokładnemu sprawdzeniu, co należy do kompetencji tej Św. Kongregacji.

Z racji złożonej relacji z przyjemnością należy pogratulować. Jasno bowiem w niej widać opisane problemy kościelne, właściwe w całym życiu religijnym wiernych zarówno publicznym jak i prywatnym, troskliwość Biskupa i jego Współpracowników w służbie kapłańskiej, uwieńczone licznymi owocami.

Pociechą napędlają wiadomości o frekwencji tych wiernych w przyjmowaniu sakramentów, o wypełnianiu przykazań, o wzajemnej miłości, o szczególnym nabożeństwie, do NMP., o katechizacji młodzieży w kościołach, kaplicach i punktach katechetycznych oraz o współpracy w tej dziedzinie kapłanów, zakonów obojga płci i świeckich. Wszystko to w wielkiej mierze przypisać należy chwalebnemu wypełnianiu swoich obowiązków przez kler, mimo przeszkód zewnętrznych i różnych braków.

Nie dziwnego też, jeśli pewne rzeczy domagają się zmiany (poprawy) nad czym ubolewa Wasza Ekscelencja.

Lecz trzeba mieć nadzieję, że wszyscy, do których należy, dołożą wszelkich starań, przy pomocy łaski Bożej, aby dobre strony wzrastały, a złe zmniejszały się stopniowo.

Zycząc z głębi serca wszelkiej pomyślności pozostaje z należnym szacunkiem

Waszej Ekscelencji brat
Jan Kard. Wright, Prefekt

SW. KONGREGACJA
DLA DUCHOWIEŃSTWA
Prot. 130/135/I

DEKRET W SPRAWIE MSZY ŚW. „PRO POPULO“

Na mocy Listu Apostolskiego „Mysterii Paschalis“, wydanego przez Ojca Świętego Pawła VI, dnia 15 lutego 1969 roku (AAS, t. LXI, 1969, s. 222), dnia 1 stycznia 1970 roku zaczął obowiązywać nowy ogólny Kalendarz Rzymski.

Ponieważ zaś poważne racje przemawiały za tym, aby niektóre przepisy, jakie znajdowały się dotąd w Kalendarzu, zmienić albo całkowicie usunąć, jak to zostało wyłożone w Komentarzu do nowego Kalendarza, Święta Kongregacja dla Duchowieństwa, po rozważeniu obecnych warunków i po zasięgnięciu zdania Konferencji Episkopatu, w sprawie obowiązku odprawiania Mszy św. „pro populo“ postanawia, z polecenia Ojca Świętego, co następuje:

Obowiązek odprawiania Mszy św. „pro populo“, który ciąży na duszpasterzach, ma być zachowany we wszystkie i poszczególnie niedziele (in omnibus et singulis diebus dominicis) oraz w dni świąteczne de praecepto obowiązujące w danym miejscu (in diebus festis de praecepto vigentibus in loco), z zachowaniem reskryptów uprzednio wydanych, aż do ich wygaśnięcia; zgodnie z przepisem kan. 60, par. 2 K.P.K.

Niniejszy dekret wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1971 roku.

Rzym, dnia 25 lipca 1970 r.

(—) J. Kard. Wright, Prefekt

(—) † P. Palazzini, Sekretarz

EPISKOPAT POLSKI

EPISKOPAT POLSKI DO DUCHOWIEŃSTWA I WIERNYCH Z OKAZJI PIĄTEJ ROCZNICY ZAKOŃCZENIA SOBORU WATYKAŃSKIEGO II

Pięć lat temu, w uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, na Placu Świętego Piotra w Rzymie, Paweł VI dokonał zamknięcia Soboru Watykańskiego Drugiego. Rocznica ta zasługuje na uwagę, ponieważ dotyczy wydarzenia o szczególnej doniosłości dla Kościoła i całej ludzkości. Doceniał to już Ojciec św. Jan XXIII, gdy mówił: „Sobór będzie nowymi Zielonymi Świątami, które wzbogacą duchowe siły Kościoła oraz rozszerzą jego macierzyńską troskę i zbawczą moc na wszystkie dziedziny ludzkiej działalności; będzie on nowym wzrostem Królestwa Chrystusowego na ziemi; będzie wznioślejszym i łaskawszym brzmieniem radośnej nowiny o odkupieniu człowieka, które potwierdzi najwyższe prawa Boga Wszechmogącego, więzy braterskiej miłości między ludźmi oraz pokój, obiecany na tej ziemi ludziom dobrej woli“.

Przypadająca właśnie piąta rocznica zakończenia Soboru daje nam stosowną okazję, aby skierować do Was, Drogie Dzieci Boże, kilka myśli na temat tak ważnego dzieła, jakim jest soborowa odnowa Kościoła.

1. Doniosłość soborowej odnowy

Kiedy Ojcowie Soboru mówili o odnowie, mieli na uwadze przede wszystkim *wzrost życia Bożego w poszczególnych członkach Kościoła*, zgodnie z zachętą Apostoła, który w liście do Efezjan pisał: „Trzeba porzucić dawnego człowieka, który ulega zepsuciu na skutek kłamliwych żądań, a odnowić się duchem w waszym myśleniu i przyoblec człowieka nowego, stworzonego na obraz Boga w sprawiedliwości i prawdziwej świętości“ (Ef 4, 22—24).

Ojciec Św. Paweł VI w ciągu minionych pięciu lat wielokrotnie wskazywał na *wewnętrzną przemianę jako fundament całej odnowy soborowej*. Ona bowiem jest rekojmią owocności posłannictwa Kościoła w świecie i wszelkiego apostołskiego posługiwania. Człowiek musi być *najpierw sam świętym*, by innych uświęcać; musi być napełniony Chrystusem, by głosić Chrystusa; musi poddać się Duchowi Świętemu, by innych czynić lepszymi. Odnowa soborowa polega głównie „na pogłębieniu indywidualnego stosunku każdego z nas do obecnego w Kościele Chrystusa, który członki tego Kościoła ożywia, uświęca, jednoczy i pokojem Bożym napełnia“.

Chrystus będzie też *miarą naszego stosunku do bliźnich*. Kościół na Soborze określił „stosunek człowieka do człowieka przez jakość a nie przez ilość. A jakość w Kościele — społeczności nadprzyrodzonej — mierzy się mocą miłości... Chrystus, który jest Wysłannikiem Ojcowskiej Miłości, wiąże wszystkich ludzi przez miłość i przypomina, że jest ona pierwszym i największym przykazaniem“.

Odnowa soborowa, koncentrując się na wnętrzu człowieka, nie ogranicza się jednak tylko do niego.

Sobór zamierzył *wiele zmian zewnętrznych w Kościele*, w tym celu, aby ułatwić nam przystęp do Boga. Może najbardziej zmiany te ujawniły się dotychczas w liturgii, szczególnie w sposobie odprawiania Mszy świętej. Oczywiście, sama istota ofiary Mszy świętej nie zmieniła się w niczym. Jest ona dziś tą samą Ofiarą, którą ustanowił Chrystus Pan i którą ponawia za pośrednictwem kapłana codziennie na naszych ołtarzach. Wprowadzone zmiany czy to w języku, czy w doborze czytań — czy wreszcie w samych obrzędach odprawiania Mszy świętej, są środkiem do tego, abyśmy lepiej mogli zrozumieć treść świętych Tajemnic coraz bardziej czynnie i pobożniej w nich uczestniczyli.

Dzieje Kościoła pokazują, że odnowa podejmowana w przeszłości przez dwadzieścia Soborów powszechnych, nie zawsze była łatwa do przeprowadzenia. „Pod pretekstem większego dostosowania Kościoła do ducha i nauki Ewangelii, oraz uczynienia go zdolniejszym do pełnienia misji w świecie, pojawiły się od początku dążenia do fałszywych form i nowości“. Nie łatwą też wydaje się odnowa zapoczątkowana przez Sobór Watykański II. W ciągu minionych pięciu lat, obok głosów twórczych i odpowiedzialnych, pojawiły się pomysły „odnowy“, które mimo usilnego powoływania się na Sobór, w gruncie rzeczy nie miały nic wspólnego z jego duchem i nauką. Toteż dzisiaj z okazji rocznicy zakończenia Soboru, warto sobie uświadomić, że ten sam Duch Święty, który wzbudził dzieło Soborowej odnowy, nadal się nim opiekuje, działając przez Ojca Świętego, Biskupów i powołane instytucje, do których należy autentyczna wykładnia dokumentów soborowych oraz kierowanie odnową.

2. Soborowa odnowa trwa

Nazajutrz po zakończeniu Soboru, Ojciec św. Paweł VI powiedział — że „Sobór z natury swój jest faktem, który powinien trwać... powinien dać się odczuć, powinien wpłynąć na nasze życie“. I rzeczywiście, *Sobór trwa*. Trwa zapal wzbudzony przez niego w Ludzie Bożym, trwa pragnienie prawdziwej odnowy, trwa dążenie do pogłębienia więzi z Chrystusem, a przez Chrystusa — z Bogiem Trójjedynym i z bliźnimi. Do Chrystusa idzie się przez Maryję. Nie przypadkowo Papież Jan nazначył początek Soboru na uroczystość Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny. Nie przypadkowo też Papież Paweł zakończył Sobór w uroczystość Niepokalanego Poczęcia. Nie przypadkowo wreszcie Ojciec św. uczcił Maryję nadając Jej tytuł „Matki Kościoła“. Ona bowiem z woli Bożej przez macierzyńską posługę, umożliwiła Synowi Bożemu zjednoczenie z synami ludzkimi, a przez swój współudział w dziele Odkupienia, umożliwia nam zjednoczenie się ze swoim Synem, który daje nam moc, abyśmy stali się synami Bożymi (por. J 1, 12).

W Jej więc ręce ufnie powierzamy dzieło dalszej odnowy soborowej w naszej Ojczyźnie, i wytrwale modlimy się do Matki Kościoła o wewnętrzną odnowę serc i umysłów wszystkich Dzieci Kościoła w świecie i w Polsce.

Miłość Boga Ojca, łaska Pana naszego Jezusa Chrystusa i dar jedności w Duchu Świętym, niech będą z wami wszystkimi.

Warszawa, 122 Konferencja Episkopatu Polski dnia, 26. XI. 1970 r.

Podpisali:

Kardynałowie, Arcybiskupi
i Biskupi obecni na Konferencji
(—) † Stefan Kard. Wyszyński

Zarządzenie: List powyższy należy odczytać w niedzielę dnia 10 stycznia 1971 r. na głównych nabożeństwach kościelnych, i ogłosić w diecezjalnych pismach urzędowych.

Ks. Stanisław Olechowski
Wikariusz Generalny

SEKRETARIAT PRYMASA POLSKI

10

KOMUNIKAT SEKRETARIATU PRYMASA POLSKI

z 9. XI. 1970 — N. 3170/70/P.

W niedzielę, dnia 8 listopada br. o godz. 13.30 Ojciec św. PAWEŁ VI, przyjął w swoim prywatnym mieszkaniu Ks. Kardynała Prymasa Stefana Wyszyńskiego na audiencji i zaprosił go do swego stołu na obiad wraz z Ks. Inf. Fr. Mączyńskim i Ks. Prał. A. Deskurem. Po modlitwie przed Obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej, Ojciec św. darował Ks. Prymasowi swój pastorał mediolański i kielich na Jasną Górę. Po czym miała miejsce rozmowa, dotycząca pracy Kościoła św. w Polsce.

W poniedziałek, dnia 9 listopada 1970, po zakończeniu nabożeństwa w Kaplicy Sykstyńskiej, Ojciec św. udzielił posłuchania Kardynałowi Pry-

masowi Stefanowi Wyszyńskiemu i Kardynałowi Karolowi Wojtyła oraz Biskupom Polskim w Sala dei Paramenti. Oprócz Księża Kardynałów obecni byli: Arcybiskup Wrocławski Bolesław Kominek, który wręczył Ojcu św. album z uroczystości kościelnych we Wrocławiu z okazji XXV-lecia pracy Kościoła na Ziemiach Zachodnich, oraz Biskupi Polscy przebywający w Rzymie.

W swoim przemówieniu Ojciec św. dał wyraz swego uznania dla pracy Episkopatu, Duchowieństwa Polskiego oraz dla Wiary Ludu Polskiego. Po czym udzielił błogosławieństwa Kościołowi św. w Polsce.

N 2897/70/P.

Warszawa, 17 listopada 1970 r.

KOMUNIKAT SEKRETARIATU PRYMASA POLSKI

Sekretariat Prymasa Polski informuje, że Ojciec św. Paweł VI, przychylając się do prośby J. Em. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski, powołał do godności biskupiej Ks. Dr Zbigniewa Kraszewskiego, Rektora Wyższego Seminarium Metropolitalnego w Warszawie, i ustanowił go Biskupem Pomocniczym Arcybiskupa Warszawskiego.

Konsekracja biskupa Nominata będzie miała miejsce dnia 8 grudnia br. w Archikatedrze św. Jana w Warszawie.

Z ORDYNARIATU

11

ŻYCZENIA BISKUPA ORDYNARIUSZA Z OKAZJI ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA DLA DUCHOWIEŃSTWA I WIERNYCH

Czcigodni Bracia w Kapłaństwie,

Umiłowani w Chrystusie Panu Diecezjanie!

„Tak Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne“. J 3, 16.

Z łaski Bożej, znowu uroczyste obchodzimy pamiątkę Przyjścia Syna Bożego, w ludzkiej naturze, na ziemię. Święta Bożego Narodzenia stawiają nam przed oczy niepojętą dobroć Boga, który nie tylko obdarzył nas życiem ziemskim — lecz także przez Syna Swego Jednorodzonego zaprasza do pełnego dobroci i szlachetności postępowania na ziemi, a do chwały i szczęścia w wieczności.

Dobroć Boża, z taką hojnością okazywana nam, rozpala nasze serca wzajemną, gorącą dobrocią, która wyraża się w serdecznych, świątecznych życzeniach, w uczynnej życzliwości oraz chętniej gotowości usług.

Ja również pragnę — Najdrożsi Bracia i Siostry — dołączyć się do grona ludzi wzajemnie sobie życzliwych — do zgodnego chóru życzeń, jakie otrzymujecie oraz innym składacie — dołączyć ojcowskie i pasterskie życzenia świąteczne i noworoczne.

Z głębi serca życzę, aby narodzony przed wiekami z Najświętszej Dziewicy Syn Boży, obdarzył wszystkich hojnym błogosławieństwem, potrzebnymi łaskami i pomocami oraz upragnionym pokojem, który na świat przyniósł.

Dołączam głęboką wdzięczność za ochotne przygotowanie serc na przyjęcie Pana, przez udział w rekolekcjach i przystąpienie do Sakramentu Pokuty, za troskę o chorych i potrzebujących.

Proszę, byśmy nadal układali swoje postępowanie w świetle nauki Boga-Człowieka i z serca błogosławiliśmy Jego Święte Imię!

Siedlce, Boże Narodzenie 1970 r.

† Jan Mazur bp

Powyższe „życzenia“ proszę odczytać z ambony podczas Pałsterki i Mszy Świętej w Boże Narodzenie.

12

PROGRAM KAZNODZIEJSKI NA ROK 1970/71

WPROWADZENIE OGÓLNE DO PROGRAMU KAZNODZIEJSKIEGO

1 „Chrystus, który stał się posłusznym aż do śmierci i dlatego został wywyższony przez Ojca (por. Flp 2, 8—9), wszedł do chwały swego Królestwa. Jemu wszystko jest poddane, póki sam siebie i wszystkiego nie podda Ojcu, aby Bóg był wszystkim we wszystkich. Tej władzy udzielił uczniom, aby i oni posiedli stan królewskiej wolności i przez zaparcie się siebie oraz przez życie święte pokonywali w sobie samych panowanie grzechu (Rzym 6, 12); co więcej, aby służąc Chrystusowi w bliźnich, przywodzili również braci swoich pokorą i cierpliwością do Króla, któremu służyć znaczy panować...“ (Lumen gentium“ n. 36).

2. Wszyscy w Kościele, niezależnie od tego, czy należą do hierarchii, czy są przedmiotem jej funkcji pasterskiej, powołani są do świętości, zgodnie ze słowami Apostoła: „Albowiem woła Bożą jest uświęcenie wasze“ (1 Tes 4, 3; por. Ef 1, 4). Ta zaś świętość Kościoła nieustannie ujawnia się i ujawniać się powinna w owocach łaski, które Duch rodzi w wiernych; rozmaicie wyraża się ona u poszczególnych ludzi, którzy we właściwym sobie stanie życia dążą do doskonałości, będąc zbudowaniem dla innych...“ (ib. n 39).

3. „Bóg jest miłością, a kto trwa w miłości, w Bogu trwa, a Bóg w nim“ (1 J 4, 16). Rozlewa zaś Bóg miłość swą w sercach naszych przez Ducha Świętego, który jest nam dany (Rzym 5, 5); dlatego też darem pierwszym i najbardziej potrzebnym jest miłość, którą miłujemy Boga nade wszystko, a bliźniego ze względu na Boga. Aby zaś miłość jak nasienie dobre wzrastała w duszy i wydawała owoce, każdy wierny winien słuchać chętnie słowa Bożego i wolę Bożą, z pomocą Jego łaski, czynem wypełniać, uczestniczyć często w Sakramentach, a zwłaszcza w Eucharystii i w świętych czynnościach, oraz praktykować ustawicznie modlitwę, samozaparcie, ochotę posługę braterską i wszelkie enoty. Miłość bowiem, która jest węzłem doskonałości i pełnią zakonu (por. Kol 3, 14; Rzym 13, 10), kieruje wszystkimi środkami uświęcenia, formuje je i do celu prowadzi. Stąd też miłość zarówno do Boga, jak i do bliźniego jest znamię prawdziwego ucznia Chrystusowego...“ (ib. n 42).

4. Sobór Watykański II akcentuje konieczność wyrzeczenia się i walki z przejawami egoizmu, aby uporządkować wewnętrzny świat człowieka i całej ludzkości. Por. „Sacrosanctum Concilium“ n 12; „Lumen gentium“ nn 5, 8, 10, 36 i 42 (ut supra); „Gaudium et spes“ nn 25, 37, 47, 49 i 83.

Właśnie przedłożony tu program jest dalszym ciągiem realizacji Soboru Watykańskiego II w aspekcie wskazań zasad chrześcijańskiego życia wewnętrznego:

5. Hasłem Roku są słowa Pana Jezusa: „*Jam jest droga, i prawda, i żywot*“.

Rozpoczęliśmy pięcioletni cykl kaznodziejski posoborowy od tematyki „Roku liturgicznego“ (1967/68) jako roku wstępnego do kaznodziejskiego „czterolecia“. — Jego celem było pouczenie wiernych o pełnym uczestnictwie we Mszy św. i o korzystaniu z niej dla pogłębienia życia religijno-moralnego, zwłaszcza w dziedzinie miłości.

W tematyce następnego roku (1968/69), „Roku umocnienia skarbu wiary“, udzielonego nam przez Chrystusa w Kościele, przedkładaliśmy wiernym tematy kazania (homilii), by ich pouczyć (zadziałać na rozum) o Osobie i roli Chrystusa w Kościele i jednocześnie (działając na wolę i uczucia) doprowadzić ich do odpowiedniego przeżycia czy zaangażowania, co zaś łącznie z treścią pouczenia winno było spowodować podjęcie przez nich określonego zadania wewnętrznego czy apostołskiego. Każde zatem kazanie miało pomóc wiernym nie tylko do zrozumienia usłyszaną prawdę objawioną, ale winno być stać się jakby praktyczną lekcją uczącą życia chrześcijańskiego na co dzień.

W tematyce II roku czterolecia, którego hasłem było „Chrystus działający w Sakramentach św. przez łaskę“, chcieliśmy w kazaniach ukazać osobę Chrystusa rozlewającego swą miłość ku ludziom przez łaski, których źródłami są Sakramenty św., a przez to spowodować pogłębienie odpowiedzialnej łączności wiernych z żyjącym Trójjedynym Bogiem i wzmocnienie społecznej miłości w ramach programu „Społecznej Krucjaty Miłości“ i walki z zagrożeniem nienawiści w stosunkach międzyludzkich.

W tematyce III roku czterolecia (1970/71), którą tu obecnie przedkładamy, wysunęliśmy jako zadania:

a) Ukazać Chrystusa jako Mistrza życia chrześcijańskiego (zarys i model ascetyki chrześcijańskiej).

b) Naszkicować metody udoskonalenia natury, przez współpracę z łaską i stosowanie ćwiczeń ascetycznych (wyrzeczenie się egoizmu i stałe umartwianie złych namiętności poprzez troskę o dobre namiętności — czyli cnoty), by wypracować w sobie według wzoru Chrystusa „nowego człowieka“ (por. „Gaudium et spes“ n. 22).

c) W tej pracy wskazać na główne korzenie zła moralnego: „pożądliwość oczu, pożądliwość ciała i pychę żywota“ (1 J 2, 16) i na sposoby ich ujarzniania w sensie pozytywnym. Szczególnie zwrócimy uwagę na zagrożenie w postaci „rozwiązłości moralnej i pijaństwa“.

d) Stosując postulaty rocznego programu „Społecznej Krucjaty Miłości“, dotyczące w tym okresie zagadnienia jedności, zaakcentujemy obowiązki troski wiernych o tę jedność: w psychice człowieka, we wspólnocie małżeńskiej i rodzinnej oraz we wszelkich innych większych wspólnotach — narodowej, państwowej i międzynarodowej, podkreślając, że warunkiem tej jedności jest wypracowanie przez życie ascetyczne: jedności z Bogiem, Chrystusem i Kościołem, ze wszystkimi ludźmi z otoczenia i pracy... Właśnie tzw. zadania w kazaniach mają wskazywać praktycznie konkretne przejawy tej jedności.

6. Zaproponowana tematyka tego roku zadośćuczyni postulatowi ogólnym i szczegółowym, postawionym posoborowemu kaznodziejstwu w Polsce przez opinię publiczną i Episkopat, jak chrystocentryzm i eklezjocentryzm w ujęciu soborowym, maryjność, ujęcia katechizujące i homilijne. Wszystkie te-

maty będą ilustrowane odpowiednimi tekstami z dokumentów Soboru Watykańskiego II.

7. Zwyczajem lat poprzednich zostały zarezerwowane tematy niedzielne na tradycyjne akcje duszpasterskie. Są to następujące niedziele:

1. Święto Świętej Rodziny — 27 grudnia.
Pasterskie pouczenie o małżeństwie i rodzinie.
 2. Niedziela II w ciągu roku — 17 stycznia.
Tydzień Ekumeniczny.
 3. Niedziela II Wielkiego Postu — 7 marca.
Wielkopostna akcja trzeźwości.
 4. Niedziela IV Wielkanocy — 2 maja.
Tydzień Powołań.
 5. Niedziela VII Wielkanocy — 23 maja.
Międzynarodowy Dzień Środków Oddziaływania Społecznego.
 6. Niedziela XXVII w ciągu roku — 3 października.
Tydzień Miłosierdzia.
 7. Niedziela XXIX w ciągu roku — 17 października.
Dzień Modlitwy.
 8. Niedziela XXX w ciągu roku — 24 października.
Niedziela Misyjna.
8. Również jak dotychczas przewidziano niedziele bez wyznaczonego tematu. Duszpasterze mogą je wykorzystać dla omówienia ważniejszych aktualnych spraw Kościoła czy parafii.

Są to:

1. Niedziela VII w ciągu roku — 21 lutego.
 2. Niedziela II Wielkanocy — 18 kwietnia.
 3. Niedziela XI w ciągu roku — 13 czerwca.
 4. Niedziela XIX w ciągu roku — 8 sierpnia.
 5. Niedziela XXXIII w ciągu roku — 14 listopada.
9. W układzie dyspozycji treści kazań zastosowano przepisy na rok 1971 przez „Ordo Lectionum“ schemat czytań cyklu „C“.

WPROWADZENIE DO PROGRAMU DUSZPASTERSKIEGO SPOŁECZNEJ KRUCJATY MIŁOŚCI

JEDNOŚĆ

Wstęp: Natchnieniem dla akcji zwanej „Społeczna Krucjata Miłości“ jest list pasterski Prymasa Polski, który Konferencja Episkopatu uznała za program pracy duszpasterskiej na najbliższe lata.

W liście tym w pkt 4 zatytułowanym: „Przenikanie Ducha Miłości do Rodziny Ludzkiej“ — czytamy:

Człowiek skłócony w swojej psychice — Rozbicie rodziny — Rozbicie życia społecznego — Skłócone wspólnoty narodowe i państwowe.

Trzeba pokonywać wszystko, co dzieli człowieka wewnątrz, bo człowiek jest istotą społeczną, trzeba mu ukazać to, co go wewnątrz zespala.

Mądrością zbawczą czasów, które nadchodzą, jest uzasadniona dziś nawet przez filozofię społeczną, psychologię, socjologię, pedagogikę, politykę społeczną, międzynarodowe traktaty i deklaracje, *wola jednoczenia wszystkich duchem miłości społecznej i pokoju Chrystusowego.*

O to modlił się Chrystus w Wieczerniku: „... aby wszyscy stanowili jedno...” Chrystus przyszedł, aby wszystkich zjednoczyć w sobie — pełnią swego Działu i Jego samego jest Kościół.

Kościół stanowi jedność z Chrystusem, Chrystus więc — Życie, Prawda i Droga — zasadą naszej jedności.

Okresy działalności:

- I — Od Niedzieli I Adwentu do Niedzieli I Wielkiego Postu.
Temat: Jedność rodzinna.
Kazanie: Niedziela II po Bożym Narodz. — 3 stycznia.
- II — Od Niedzieli I Wielkiego Postu do 3 maja.
Temat: Jedność z Bogiem.
Kazanie: Niedziela IV Wielkiego Postu — 21 marca.
- III — Od 3 maja do 1 lipca.
Temat: Jedność z Kościołem i w Kościele (Ekumenizm).
Kazanie: Niedziela VI Wielkanocy 16 maja.
- IV — Od 1 lipca do 1 września.
Temat: Jedność ze wszystkimi (Powszechne braterstwo).
Kazanie: Niedziela XV w ciągu roku — 11 lipca.
- V — Od 1 września do Niedzieli I Adwentu.
Temat: Jedność współdziałania (Jedność społeczna).
Kazanie: Niedziela XXIV w ciągu roku — 12 września.

Szczegółowe rozwinięcie tematów uwzględniono w programie kaznodziej-skim pod wyznaczonymi wyżej dniami.

13

KONSPEKTY KAZAŃ NA NIEDZIELE I ŚWIĘTA NA OKRES W. POSTU I WIELKANOCY

OKRES WIELKIEGO POSTU

Niedziela I Wielkiego Postu — 28 lutego

Dla dorosłych:

Kuszenie Jezusa (Łk 4, 1—13) a trojaka nasza pożydlivość (oczu, ciała i pycha żywota — 1 J 2, 16).

Temat: 1. Sens Wielkiego Postu wiąże się z tajnikami ludzkiej natury i duszy. Skażona przez grzech pierworodny z łatwością poddaje się wpływowi tej potrójnej pożydlivości. Wprawdzie odkupienie dźwiga tę skażoną ludzką naturę poprzez aplikację łaski, ale to domaga się ustawicznej współpracy, czyli przewycięzania przy jej pomocy złych skłonności, by posługując się także siłami natury ukształtować w sobie „nowe stworzenie” na miarę „męża doskonałego według pełności Chrystusowej” (cf Ef 4, 13). Te wysiłki człowieka stanowią istotę Postu. Nauczycielem i wzorem w tej pracy jest Chrystus. Jego triumf nad pokusami nastąpił dzięki modlitwie i poszczeniu (cf Mt 17, 20).

Wskazać krótko na zasadniczą rolę modlitwy i umartwienia w dążeniu do udoskonalenia natury i popędów zmysłowych.

2. Aktualność tego rodzaju pokus w życiu współczesnych ludzi i konieczność walki z nimi przez mocną wiarę i ofiarę umartwienia (por. I i II czyt.: Pp 26, 4—10 i Rz 10, 8—13).

Przeżycie: Wyznajmy wiarę w duchu wskazań Pp 26, 4—10.

Zadanie: Weźmy udział w rekolekcjach parafialnych i odprawmy szczerze spowiedź, z postanowieniem walki z naszą wadą główną.

Dla młodzieży:

Asceza znaczy ćwiczenie

Wstęp: Wiek dziecięcy i młodzieńczy człowieka jest czasem bogatego rozwoju. Rozwój ten nie może być jedynie samorzutny (spontaniczny), lecz musi coraz bardziej angażować. Człowiek jest bowiem odpowiedzialny za kierunek i ostateczne osiągnięcia swego rozwoju. Już starożytni stwierdzili, że „doskonalymi stajemy się przez ćwiczenie“ (Demokryt).

Pouczenie: Asceza (grecka „askesis“) oznacza nie tłumienie, lecz czynne, cierpliwe i konsekwentne „ćwiczenie przyrodzonych właściwości i zdolności. Jest to zasadniczy warunek rozwoju i dojrzewania. Asceza chrześcijańska ukazuje nadprzyrodzone perspektywy i podaje najwyższe motywy zaangażowanego rozwoju.

1. Bóg wspiera człowieka w jego naturalnym rozwoju, podobnie jak pomagał pokoleniu Abrahama w osiągnięciu Ziemi Obiecanej (lekcja I, psalm) i bronił go przed niezawinionymi klęskami.

2. Dziejowe doświadczenia Izraela były spowodowane przez jego ślepotę, niedbalstwo i niewierności. Chrześcijanin świadomy i rzetelny nie pozwala zwieść się współczesnemu konformizmowi (kult popędowego wyżycia się: seksualizm, alkoholizm, narkomania).

Przeżycie: Najdoskonalszy przykład ascezy chrześcijańskiej dał Jezus Chrystus. „Wzrastał On w łasce u Boga i u ludzi“ (Łk 2, 52) od lat najmłodszych. W chwili pokuszeń na pustyni szatan stanął przed Mężem dojrzałym i niezachwianym, który był zjednoczony z Bogiem i żarliwie Mu oddany (Ewangelia).

Zadanie: Związanie chrześcijanina z Chrystusem Zmartwychwstałym jest największą gwarancją osiągnięcia pełni życia (lekcja II). Jezus uczy wierności wobec Boga, która nie krępuje, lecz wyzwala przez ustalony, najemniejszy porządek życia i hierarchię wartości (Ewangelia).

Dla dzieci:

Razem z Panem Jezusem walczymy ze złem

1. Pan Jezus walczy ze złem. — Poszcząc na pustyni dał nam Pan Jezus przykład postu i umartwienia. Pozwolił wtedy, by szatan Go kusił, bo chciał nauczyć nas, jak mamy zwalczać pokusy.

2. Pan Jezus wzywa nas do walki ze złem. — Czy chcemy walczyć? Z czego się poprawimy? Można omówić wady dziecięce, nawiązując do aktualnych potrzeb dzieci.

3. Służmy swemu Panu. — Przez wzrastanie w łasce u Boga i u ludzi od lat najmłodszych. Odwracamy się od złych czynów, walczymy z pokusami i staramy się dobrze czynić, by w ten sposób służyć Panu Bogu.

Niedziela II Wielkiego Postu — 7 marca

Wielkopostna akeja trzeźwości

Dla dorosłych:

Pokuta — metanoia — w rozwoju życia wewnętrznego

Temat: 1. Wybrał Bóg Mojżesza (I czyt.: Wj 3, 1—8; 13—15) jako „Ten, który jest“ zawsze, a zrealizował swoje miłosierdzie wyprowadzając z niewoli egipskiej udręczony lud wybrany. Do tego faktu nawiązuje św. Paweł (II czyt.: 1 Kor 10, 1—6; 10—12), wskazując, że lud wybrany nie docenił Bożego miłosierdzia i w drodze do Ziemi Obiecanej rozmaicie grzeszył. To samo stać się może i z nami, jeśli grzeszyć nie przestaniemy i nie rozpoczniemy pokuty (por. Łk 13, 1—9).

2. Objasnić, na czym polega prawdziwe „nawrócenie“ — „metanoia“. Por. „Sacrosanctum Concilium“ nn 105, 109—110; „Apostolicam actuositatem“ n 16.

Przeżycie: Przemyśle grozę nagłej śmierci w grzechu ciężkim (np. w jakimś wypadku drogowym, samolotowym itp.).

Zadanie: Podejmę jakiś „czyn pokuty“ i nawrócenia się z mego najważniejszego nałogu i wady, np. nieczystości czy pijaństwa.

Dla młodzieży:

Nieodzowność nawrócenia i pokuty

Wstęp: Poznanie i uznanie zamysłów Bożej Miłości w stosunku do człowieka nie dokonuje się łatwo w sercu ludzkim, skażonym przez grzech (pierworodny i osobisty).

Grzech nie tylko zaślepia i znieczula wobec niezgłębionej dobroci Boga, lecz — co gorsza — buntuje przeciw Niemu.

Pouczenie: Zło moralne nie jest wymysłem dowolnym, lecz tragiczną rzeczywistością. Stąd wieczna troska Boga zmierza do usunięcia grzechu i jego skutków w sercach ludzkich (psalm międzylekcyjny).

1. Od początków dziejów zbawienia Bóg zniża się do ludzi nie jako karząca sprawiedliwość, lecz jako miłosierna i zbawiająca dobroć (lekcja I). Świadectwem tego są całe dzieje ludu wybranego, pomimo nieustannych jego buntów i niewierności.

2. Bóg wzywa cierpliwie do zaniechania złych czynów, ale przede wszystkim do nawrócenia serca (stałej postawy pokutnej), czego dowodem działalność proroków, szczególnie Jana Chrzciciela (lekcja II). Por. 2 P 3, 9.

Przeżycie: Zniżenie się osobiste miłosiernego Boga w Jezusie Chrystusie jest wstrząsającym wezwaniem do rychłej i prawdziwej pokuty („metanoia“), ale równocześnie najpoważniejszym ostrzeżeniem przed uporczywą zatwardziałością serca (Ewangelia).

Zadanie: Chrztost w Chrystusie zapoczątkowuje obumieranie grzechowi i odrodzenie duchowe, które musi jednak dopełniać się w ciągu całego życia chrześcijanina (wersykuł przed Ewangelią).

Dla dzieci:

Powrót do przyjaźni z Bogiem

1. Bez Boga wysiłek jest daremny. — Mit o Syzyfie wymownym przykładem słabości człowieka. Bez Boga wysiłek jest daremny. Największą przeszkodą ludzkich wysiłków jest grzech. Grzech hamuje, niszczy.

2. Pan Bóg troszczy się o dzieci, aby nie oddalały się od Niego. — Przyjaźń z Panem Bogiem przynosi człowiekowi radość, pomyślność, dobro.

Dzieje Izraelitów są przykładem jak brak przyjaźni z Bogiem powoduje spustoszenie (powrót do bałwochwalstwa osłabił Izraelitów przed wrogami, przegrywali wojny).

Pan Bóg chce, byśmy wracali do przyjaźni z Nim (wąż miedziany, grzech Dawida i jego pokuta).

Pan Bóg cierpliwie czeka na przyjaźń dziecka, które zgrzeszyło. W ostatniej chwili przed śmiercią, Pan Bóg może ułatwić nam przyjaźń, jak łotrowi, który — będąc złym — zdobył się na chwilę pokuty, miłości, powrotu do Boga.

3. Całe życie trzeba dążyć do przyjaźni z Bogiem. — Nie wystarczy jedna chwila przyjaźni z Panem Bogiem. Całe życie trzeba dążyć do tej przyjaźni. Kto się oddalił, musi wrócić do Pana Boga, jak wraca zły syn do ojca czy zła córka do matki.

Niedziela IV Wielkiego Postu — 21 marca

Dla dorosłych:

Jedność z Bogiem

Czas osobistego pojednania i zjednoczenia z Bogiem. Dążenie współczesnego człowieka do osiągnięcia wewnętrznej jedności i wolności. Potrzeba integracji osobowości. Tak często ludzie są inni w domu, inni w pracy, inni w kościele, inni na ulicy. Własnymi siłami nie można osiągnąć prawdziwej wewnętrznej jedności. Wypracowanie wyraźnej, zdecydowanej postawy wewnętrznej, katolickiego stylu życia. Być sobą, nie być dwulicowym.

Pojednanie z Bogiem w spowiedzi Wielkanocnej.

Ten sam temat dla młodzieży i dla dzieci.

Niedziela V Wielkiego Postu — 28 marca

Dla dorosłych:

Znajomość Chrystusa — najwyższą wartością ascetyczną

Temat. 1. Oto dewiza chrześcijańskiego życia: „To wszystko, co stanowiło dla mnie zysk, ze względu na Chrystusa uznałem za stratę. I owszem, nawet uznaję wszystko za stratę ze względu na najwyższą cenę znajomości Chrystusa, Pana mojego“ — woła św. Paweł (Flp 3, 7—14 — II czyt.).

Należy to szerzej objaśnić w sensie ascetycznym w oparciu o „Lumen gentium“ nn 39—42 passim.

2. Pouczyć wiernych na przykładzie Pana Jezusa (Cf Ewang.: J 8, 1—11), jak walczyć z „zagrożeniem“ — zalewu nieczystości, wskazując także na „czystość podjętą dla miłości Boga i Chrystusa“, (por. „Perfectae caritatis“ n 12; „Optatam totius“ n 10; „Presbyterorum ordinis“ n 16).

Przeżycie: Zapytam się sumienia, czy nie jestem z rzędu „cudzołożników“.

Zadanie: Postanowię, aby „pójść od tej chwili i już więcej nie grzeszyć“, albo pomogę powstać z grzechów tego rodzaju innej osobie, jeśli u mnie wszystko w porządku.

Dla młodzieży:

Wyzwolenie w Chrystusie Jezusie

Wstęp: W życiu każdego człowieka, w dziejach społeczeństw pojawia się zawsze słowo „wyzwolenie“. Chodzi o samodzielność i prawo do samostanowienia w różnym sensie (społecznym, ekonomicznym, politycznym, intelektualnym itp.). Spłycone interpretacje „wyzwolenia“, mimo rewolucyjnego charakteru, nie prowadzą do celu.

Pouczenie: Chrześcijaństwo jest religią „wyzwolenia“ (odkupienia) w najgłębszym sensie, przy czym „wyzwolenie“ jest pojmowane dwojako: jako dar Boży i jako zadanie życiowe człowieka.

1. Bóg przekonywał naród wybrany do swoich zamysłów odkupienia najpierw przez „Wyzwolenie“ doczesnego charakteru, z niewoli egipskiej, babilońskiej (lekcja I, psalm). Izrael nie rozumiał jednak zawsze, że sama wolność polityczna nie wyzwala w pełni.

2. Szawel z Tarsu otrzymał łaskę „wyzwolenia“ z ciasnoty judaistycznej interpretacji Objawienia i poznał prawdę wyzwalającą w Chrystusie (lekcja II).

3. W najgłębszym rozumieniu „wyzwolenia“ chodzi przede wszystkim o Boży ład moralny w sercu, czyli wolność od grzechu, oraz o zjednoczenie z Bogiem Miłości, czyli nowe życie (negatywny i pozytywny sens „wyzwolenia“, odkupienia).

Przeżycie: Jezus Chrystus zabiega zawsze o „wyzwolenie“ człowieka u podstaw: mówi o Prawdzie, która wyzwala (J 8, 32) i o prymacie mocy Królestwa (Mt 6, 33).

Wszystkie inne przejawy i znaki „wyzwolenia“ są prostą konsekwencją odkupienia.

Zadanie: Dar odkupienia, czyli prawdziwego „wyzwolenia“ wymaga od człowieka konsekwentnego zerwania z grzechem jako źródłem wszelkiego zniewolniczenia (Ewangelia), oraz stałego, maksymalnego zrywu ku wolności w Chrystusie Jezusie (lekcja II).

Dla dzieci:

Precz z Niewolnictwem Grzechu

1. Nikt nie lubi niewoli. — Nawet mając chęć uwolnić się od siideł. Ludzie znajdujący się w niewoli, próbują z niej uciec. Izraelici w Egipcie przebywali w niewoli. Sami nie mogli uwolnić się. Dopiero Pan Bóg pomógł im, karząc Egipcjan. Najgorszą niewolą jest grzech, który jak wielkie sidła trzyma nas.

2. Pan Jezus walczył z niewolnictwem grzechu. — Często mówił grzesznikom: idź i nie grzesz więcej! Pan Jezus wyzwala od grzechu nas (daje łaskę — pomoc). Pan Jezus „odkupił nas od szatana (byliśmy w niewoli, a Pan Jezus śmiercią swoją zapłacił za wyzwolenie nasze).

3. Nie bądź niewolnikiem grzechu! — Dawniej były zakony od wykupu niewolników. Większą radość sprawić można Panu Jezusowi uwalniając się od grzechu. Bądź wolnym dzieckiem Bożym.

Niedziela Palmowa Męki Pańskiej — 4 kwietnia

Czytanie Męki Pańskiej

IV. OKRES WIELKANOCNY

Wielkanoc — 11 kwietnia

Dla dorosłych:

Zmartwychwstały Jezus wzywa do doskonałości stanu

Wprowadzenie w temat: 1. „Victimae paschali laudes immolent christiani” — wyjaśnić sens Sekwencji i treść Psalmu 117, który w dramatycznej formie opiewa zwycięstwo Chrystusa.

2. Ofiara Baranka paschalnego i „Tajemnica Paschy” trwa i nadal uobecnia się w liturgii. Aby móc w niej owocnie uczestniczyć, trzeba usunąć z życia „stary kwas” grzechów, a przyoblec się w znamiona „nowości” Chrystusowej. Wyjaśnić bliżej, jakie? Por. Kol 3, 1—4 oraz 1 Kor 5, 6—8 i „Lumen gentium” r. V (passim).

Dla młodzieży:

Nowe życie w Jezusie Chrystusie.

Wstęp: Wielkanoc Zmartwychwstania Pańskiego jest triumfem niezrażonej Miłości Bożej (psalm). Nawet bogobójstwo popełnione przez zaślepionych ludzi, nie może powstrzymać Boga od dopełnienia odwiecznych zamysłów zbawczych.

Pouczenie: Jezus Chrystus Zmartwychwstały jest „pierworodnym spośród umarłych” (Kol 1, 18). Jego przebóstwione Człowieczeństwo, ukrzyżowane za winy — ludzkie, staje przed nami w nowej pełni życia — i to dla nas ludzi.

1. Zmartwychwstanie Pana ma zupełnie inny charakter i wymiar, aniżeli np. wskrzeszenie Łazarza. Bóg dowodzi, że człowiek może żyć w Bogu i dla Boga. Stąd Jezus Zmartwychwstały jest ustanowiony „Sędzią żywych i umarłych” (lekcja I).

2. W Chrystusie jest również pełnia naszego życia, choć jeszcze ukryta, ale prawdziwa (lekcja II). Już na ziemi musimy zabiegać o naszą częśćkę w Chrystusie, byśmy zdołali jak On spełnić wolę Ojca.

Przeżycie: Jezus umarł na krzyżu na oczach wielu. Pan Zmartwychwstały objawia się i udziela tylko tym, którzy jak Jan — z wiarą Go szukają i miłują (Ewangelia). Dar życia Bożego w Chrystusie jest nie tylko łaską wspierającą nasze przyrodzone chęci i możliwości, ale jest źródłem i podłożem nowej postawy życiowej i nowego postępowania.

Zadanie: Całe życie chrześcijanina musi być świadčeniem, że już „nie my żyjemy, ale żyje w nas Chrystus” (Gal 2, 20).

Dla dzieci:

Pusty grób dla wrogów, żywy Chrystus dla przyjaciół

1. Wielkanoc w Palestynie — Ci, którzy popełnili bogobójstwo, zobaczyli pusty grób. Wrogom Chrystus nie pokazał swojej tajemnicy Zmartwychwstania. Żywy Chrystus dla przyjaciół.

2. Pan Jezus ukazuje się tym, którzy Go kochają. — Pan Jezus udowadnia, że wszystko, co mówił, jest prawdą. Warto przyjaźnić się z Chrystusem, bo Chrystus ma moc życia nieśmiertelnego. Chrystus żąda wiary w Siebie.

3. Czy w tobie też się ukazał Jezus? — Czy zrobiłeś Mu miejsce, aby do ciebie mógł przyjść? Do przyjaciół przychodzi chętnie i serdecznie. Postępuj tak, jakbyś ciągle był z Chrystusem wiecznie żywym.

Dla dorosłych:

Radość z chwały Chrystusa Zmartwychwstałego

Wprowadzenie w temat: 1. Zmartwychwstanie Pańskie jest dla nas pociechą i nauką (por. Kol 3, 1—2 i 2 Tym 2, 11—12), tym więcej, że radość i optymizm są nieodzownymi składnikami i przejawem rzetelnej cnoty.

2. Zmartwychwstanie Chrystusa jest Jego uwielbieniem i najważniejszym dowodem Jego bóstwa. Stąd wnioski: nauka Jego jest prawdą, Kościół ma cechy boskie, Sakramenty św. są źródłami przeobstwienia natury. Por. „Lumen gentium“ nn 5 i 7: „Sacrosanctum Concilium“ nn 5, 6, 61, 104, 106.

Dla młodzieży:

„Pan rzeczywiście Zmartwychwstał“ (Łk 24, 24)

Wstęp: W naturze ludzkiej tkwi nieodmiennie pragnienie życia i trwania bez końca i to nie w mglistym rozumieniu. Dawniej wyrażało się to w naturalnych kultach religijnych (mity o „zmartwychwstających“ bogach), dziś mówi się raczej o „wiecznych“ myślach i dziełach ludzkości.

Pouczenie: Wieczność i żywotność ludzkich tęsknot, i, przedsięwzięć na pewno nie zależy od człowieka (stała zmienność zjawisk). Jeden Bóg jest Panem życia, bo jest jego Pełnią (J 1, 4).

1. Jest rzeczą znamioną, że tam gdzie Bóg namacalnie ukazał swoją moc i wolę udzielenia prawdziwie wiecznej pełni życia w Zmartwychwstałym Synu, ludzie przeciwstawili Mu małodusznie upór i upokarzające ich kłamstwo. I wielu temu uwierzyło (Ewangelia).

2. Zapewne ludzie pragną co najwyżej „nieśmiertelności“ na swoją, założoną miarę. Przeraza ich niepojęta głębia wieczności w Bogu, a pewno jeszcze bardziej droga do jej osiągnięcia, ukazana przez Chrystusa (lekcja).

Przeżycie: „Pan rzeczywiście Zmartwychwstał!“ i swoją życzliwą obecnością wśród nas ośmiela każdego, kto choćby tylko pragnie Jego pełni życia i zawierając Mu, pozwala prowadzić się przez życie (psalm).

Zadanie: Także wierzący chrześcijanin musi stale przewycięzać w sobie małoduszność i brak konsekwencji w nadążaniu za Panem Zmartwychwstałym. Albowiem „ciasna jest i wąska jest droga, która prowadzi do życia“ (Mt 7, 13—14).

Dla dzieci:

„Pan rzeczywiście zmartwychwstał“ (Łk 24, 24)

1. Pan Jezus pozwala nam marzyć o wiecznym życiu. — Czy nie cieszyłbyś się, gdyby nie było śmierci. Ciągłe byś żył. Marzyć o wiecznym życiu. Pan Jezus pozwala nam marzyć o wiecznym życiu. Sam Zmartwychwstał i obiecał nam zmartwychwstanie, bo Pan Jezus jest Panem życia i śmierci. Nikt nie ma władzy tej, tylko On. Niektórzy Izraelici nie chcieli utracić swojej władzy nad ziemią, dlatego nie wierzyli w Zmartwychwstanie Pana Jezusa, rozgłaszali fałszywe wiadomości.

2. Pan Jezus rzeczywiście Zmartwychwstał. — Cieszymy się z tego powodu, że posiadamy Pana Życia. Jest Panem wszelkiego życia: życia roślin, zwierząt, ludzi.

3. Módlmy się do Pana Życia. — Warto modlić się do Pana Życia, prosić Go o życie wieczne w niebie.

Niedziela II Wielkanocy — 18 kwietnia

Temat dowolny

Niedziela III Wielkanocy — 25 kwietnia

Dla dorosłych:

Męstwo w trosce o świętość

Temat: 1. Wśród tzw. kardynalnych cnót w życiu chrześcijańskim męstwo posiada szczególniejsze znaczenie i miejsce jako tych cnót spoidło i ugruntowanie. Nie ma bowiem żadnej prawdziwej cnoty bez męstwa i wytrwałości w stałym jej umacnianiu.

2. Należy bliżej określić konieczność cnoty męstwa w walce z namietnościami jako przeszkodami do doskonałości (por. „Lumen gentium“ n. 37; „Gaudium et spes“ n. 30).

Zadanie: Postanówmy przyznawać się publicznie do wiary, np. zdejmując kapelusz w przejściu koło kościoła lub żegnając się przy jedzeniu.

Dla młodzieży:

Boża konsekwencja

Wstęp: Całe życie i działalność Jezusa Chrystusa, podporządkowane woli Ojca, zmierzały do Ofiary krzyżowej i Zmartwychwstania. Kościół święty uświadamia sobie to w przeżywaniu Tajemnicy wielkanocnej, ponieważ obecnie „droga“ Chrystusa jest drogą Jego uczniów i przyjaciół.

Pouczenie: Nasze włączenie w Misterium paschalne jest bez wątpienia, i przede wszystkim łaską Pana. Ale dialog miłości, stanowiący istotę tej Tajemnicy, pociąga za sobą coraz większe, zaangażowanie po naszej stronie.

1. Jak Jezus dopełniał w swoim ziemskim życiu wolę Ojca z miłości, tak i w naszych sercach musi nieustannie pogłębiać się nurt miłości czynnej do Pana, na podobieństwo miłości Szymona Piotra (Ewangelia).

2. Z miłości wyrastało bezwzględne zaufanie i wierność Piotra i Apostołów: aż do gotowości całkowitego, ofiarnego poświęcenia się (lekcja I).

3. Jeszcze po Zmartwychwstaniu swoim Pan Jezus dawał uczniom z miłości przykład i zachętę do apostolskiej służebności (Ewangelia), tak ważnej w życiu Jego Kościoła.

Przeżycie: Wizja chwały Baranka Bożego u Ojca jest poręczeniem wierności Boga, który z niezachwianą i najმედრszą konsekwencją przysposabia swoich wybranych do udziału w niepojętej chwale swego Syna (lekcja II).

Zadanie: Miłość i zaufanie wobec Boga budzą w pełnieniu Jego woli mężną wytrwałość i głęboką radość, jakich świat dać nie może (psalm międzylekcyjny).

Dla dzieci:

Boży dalszy ciąg

1. Dalszy ciąg — „D.c.“ to słowa zapowiadające w książkach dalszy ciąg. Albo w gazecie, że nastąpi dalszy ciąg czegoś. Pan Jezus też zostawił dalszy ciąg po Zmartwychwstaniu.

2. My sami mamy dorobić dalszy ciąg Ewangelii w naszym życiu. Jak Apostołowie mamy wypełnić polecenie Pana Jezusa z poświęceniem i ochotą. Szczególnie mamy wypełniać przykazania miłości na podobieństwo Chrystusa.

3. Pan Jezus liczy na naszą samodzielność. — Co będzie „d.c.“ dzisiejszej niedzieli? Czy potrafiacie zapamiętać słowa Ewangelii, Lekcji, słowo Boże? Pan Jezus liczy na was. Otrzymane życie Boże macie podtrzymywać wytrwałością.

Niedziela IV Wielkanocy — 2 maja

Tydzień powołań

Święto Matki Bożej Królowej Polski — 3 maja

Temat według wskazań Komisji Maryjnej Episkopatu.

Niedziela V Wielkanocy — 9 maja

Dla dorosłych:

„Ja jestem Droga i Prawda i Życie“

Temat: 1. Przeżycie: W dzisiejszej Ewangelii, wyjętej z tzw. Mowy pożegnalnej Pana Jezusa, skierowanej tuż przed Męką do uczniów, zleca im Jezus swój testament: o prawie wzajemnej miłości. Wraca od nich do „domu Ojca“, a „drogą do Ojca“ jest On sam. On bowiem jest Wcieloną Miłością, gdyż Bóg tak bardzo umiłował świat, że Syna swego jednorodzonego dał... (J 3, 16). Rozwijać te myśli.

2. Włączyć należy pewne zagadnienia z rocznego programu „Krucjaty Społecznej Miłości“ np. troskę o wzajemną jedność, zwłaszcza „w prawdzie“.

Zadanie: Podsunąć stosowne postanowienia.

Dla młodzieży:

Moce miłości

Wstęp: Zmartwychwstanie Chrystusa, związane nierozdzielnie z Jego śmiercią krzyżową, jest nie tyle objawieniem się wszechmocy Bożej, ile raczej Miłości odwiecznej (por. J 3, 16). Swoją wszechmoc mógłby Pan ukazać inaczej, bardziej „przekonywająco“, nawet najbardziej opornym i zaślepionym.

Pouczenie: Bóg objawia swoją miłość od początku w dziele stworzenia, zwłaszcza człowieka, którego uczynił zdolnym do miłowania (Duns Scot). W Jezusie jednak objawia się Bóg jako Miłość uosobiona pośród ludzi, i to Miłość ofiarna, oddająca się (Gal 2, 20).

1. W prostej konsekwencji tej „radosnej nowiny“ Pan musiał dać swoim wiernym „nowe przykazanie miłości (Ewangelia), i to nie tyle jako dodatkowe prawo moralne. Przez Jego obecność w świecie miłość jest raz na zawsze podstawową zasadą pełnego życia: człowiek może osiągnąć najwyższą dojrzałość jedynie przez miłość.

2. Uświadamiając sobie obecność odwiecznej Miłości w osobie, życiu (obecnie uwielbionym) i nauce Chrystusa, możemy dopiero zrozumieć nieoczekiwaną żarliwość, i skuteczność pracy misyjnej Apostołów, pomimo trudności (lekcja I), i trwałości Kościoła.

3. Apokaliptyczna wizja ostatecznego dopełnienia się misji Miłości w świecie świadczy o jej niewyczerpanych mocach i nieustępliwej obecności (lekcja II).

Przeżycie: Tylko oddźwięk miłości w sercach wierzących uczula, i pozwala dostrzegać niezliczone „znaki“ objawiającej się i udzielającej Miłości Bożej (psalm międzylekcyjny).

Zadanie: Nasz stosunek do świata i ludzi jest „znakiem“ Miłości Bożej, obecnej w nas i działającej przez nas: Pan chce już od dziś przez nas „ocierać łzy“ i łagodzić cierpienia innych!

Dla dzieci:

Potęga miłości

1. Cała historia świata i zbawienia świadczy o potężnej miłości. — Potęga, wielkość miłości Boga do ludzi ukazuje się w tajemnicy paschalnej, tj. w męce, śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa. Pan Jezus oddając i ofiarując swoje życie za ludzi stał się największą miłością. Konsekwentnie domaga się w swojej nauce od tych, co w Niego wierzą, realizacji w życiu codziennym przykazania miłości.

2. „Nowe przykazanie“ jako znak rozpoznawczy przynależności do Kościoła.

— Pan Jezus daje nam „nowe przykazanie“. Jeśli jako dziecko Boże chcesz być doskonałym członkiem Kościoła, musisz uczynić to „nowe przykazanie“ podstawową zasadą życia. Jeśli chcesz żarliwie pracować nad rozwojem Królestwa Bożego w sobie i swoim otoczeniu, musisz czerpać moce do tego apostołstwa z miłości (Lekcja I). Jeśli będziesz apostołem miłości, będziesz miał swój udział w ostatecznym wypełnieniu się posłannictwa miłości w świecie (Lekcja II).

3. Mieć w sercu miłość. Jeśli będziesz miał w sercu miłość, rozpoznasz liczne dowody objawiającej się Miłości Bożej. Bóg pragnie przez naszą miłość przedłużać działanie Jego potężnej Miłości.

Niedziela VI Wielkanocy — 16 maja.

Dla dorosłych: — młodzieży — dzieci (ten sam temat).

Jedność z Kościołem i w Kościele (Ekumenizm)

Czas zjednoczenia z Chrystusem żyjącym w Kościele. Sobór Watykański II postanowił, że na całym Ludzie Bożym spoczywa odpowiedzialność za Kościół. U podstaw należyte rozumianej odpowiedzialności leży dążenie do jednoczenia, a nie dzielenia. Jedność z Ojcem św., ze swoim Biskupem, Proboszczem i Kapłanami, zgoda i współdziałanie z rodziną parafialną. Modlitwa o wewnętrzną jedność z Kościołem, o jedność Biskupów i Kapłanów z Ojcem św. i między sobą.

W tym okresie przypada święto Bożego Ciała. Komunia św. w duchu jedności Mistycznego Ciała Chrystusa. A także święto Serca Bożego, które jest „Królem i zjednoczeniem serc wszystkich“.

Dążenie do jedności i zgody ekumenicznej ze wszystkimi wspólnotami chrześcijańskimi, z wierzącymi w Boga i z wszystkimi ludźmi dobrej woli. Modlitwa o powrót do Kościoła Braci odłączonych.

Przebaczenie i modlitwa za nieprzyjaciół Kościoła.

Dla dorosłych:

„Jeśli nie odejdę, Pocieszyciel nie przyjdzie do was“

Wprowadzenie w temat: Odechodzi Syn Człowieczy w triumfie do nieba (por. Ewangelię Łk 24, 46—53); zsyła obiecanego Zastępcę, Pocieszyciela, dopomagającego nam w nauce wiary i jej realizacji przez miłość (por. J 14, 16—17; 16, 12—13; Rz 5, 5). Por. „Lumen gentium“ nn 4, 12, 24, 40, 48, 59.

Dla młodzieży:

Z niewoli grzechu do wyzwolenia w miłości

Wstęp: Ewangeliści opisują powściągliwie fakt Wniebowstąpienia Pana, bo nie chodzi o widowisko (lekcja I). W listach apostołskich natomiast przedstawia się głębiej prawdę o ostatecznym wprowadzeniu Człowieczeństwa Chrystusa do wiecznej chwały Bożej (Flp 2, 6—11).

Pouczenie: Jezus Chrystus jest „pierworodnym wobec każdego stworzenia“ (Kol 1, 15) także jako uwielbiony po prawicy Ojca (Rz 8, 34; i inne). Syn Człowieczy osiągnął pełnię chwały Bożej przez całkowite sprzgnięcie swej woli z wolą Ojca w miłości (lekcja II; J 14, 31).

1. Odtąd każdy, kto jednoczy się z Panem uwielbionym, może przejść z niewoli grzechu do wolności dzieci światłości („niewola miłości“ — Ps 67, 19; por. J 15, 10 — Ewangelia świąteczna).

2. Droga do udziału w miłości Pana, to: poznanie słowa Bożego objawionego, pogłębiane, przez które Chrystus poczyną w nas mieszkać (Ef 3, 17—19); — zjednoczenie sakramentalne, zwłaszcza w Sakramencie Miłości (1 Kor 10, 16—17); czynna miłość służebna i ofiarna (1 Kor 13, 3).

Przeżycie: Kościół przeżywa Wniebowstąpienie Pana jako nieustannie dopełniającą się niezgłębioną tajemnicę. Radość z chwały uwielbionego Pana jest już zapoczątkowaniem udziału naszego w tej chwale.

Zadanie: Im bardziej przenika nas miłość Chrystusa, tym bliżej jesteśmy Boga, który pragnie być z nami już tu na ziemi.

Dla dzieci:

Z niewoli grzechu do życia w miłości

1. Pan Jezus wstępuje do nieba. Dzisiejsza Liturgia Słowa krótko opisuje fakt Wniebowstąpienia Pana Jezusa. Głębsze uzasadnienie uwielbienia człowieczeństwa Chrystusa Pana podaje św. Paweł (Flp 2, 6—11).

2. Pan Jezus osiągnął pełnię chwały przez wypełnienie woli Ojca. — Pan Jezus osiągnął niebo — pełnię chwały — dzięki wypełnianiu w doskonały sposób woli Ojca z miłości ku Niemu. Odtąd każdy zjednoczony z uwielbionym Chrystusem, zachowuje przykazania, spełnia wolę Ojca, uwalnia się z niewoli grzechu i staje się dzieckiem światłości (Ewangelia). Żyjąc jako dziecko Boże daje świadectwo swojej miłości do Boga. Jaka jest do tego droga? Poznanie, pogłębianie Słowa Bożego, życie sakramentalne i czynna miłość służebna i ofiarna.

3. Nasz udział w tej chwale. Radość z chwały uwielbionego Chrystusa, jaką przeżywamy w świątecznej liturgii, jest zapoczątkowaniem naszego udziału w tej chwale. Im bardziej przenika nas miłość Chrystusa, tym bliżej jesteśmy Boga, który pragnie być z nami już tu na ziemi (zilustrować to przykładem).

Niedziela VII Wielkanocy — 23 maja

Międzynarodowy Dzień Środków Oddziaływania Społecznego

Zesłanie Ducha Świętego — 30 maja

Dla dorosłych:

Duch Święty — Przyczyna sprawcza rozwoju życia duchowego w Kościele

Wprowadzenie w temat: 1. Duch Święty przebywa w Kościele przez tzw. obecność zamieszkiwania (por. J 14, 15—17; 1 Kor 3, 16; 12, 3—7; 12—13; 2 Kor 6, 14—18; Rz 8, 9).

2. Duch Święty ożywia Kościół („dusza Kościoła“) i kieruje jego działalnością (por. „Lumen gentium“ nn 4, 12, 13, 22, 32, 53; „Unitatis redintegratio“ nn 2—3).

Dla młodzieży:

Duch miłości Chrystusowej w nas.

Wstęp: W świadomości wielu chrześcijan najwyższe wzruszenia łączą się z Bożym Narodzeniem, Śmiercią i Zmartwychwstaniem Pana budzą już poważną refleksję. Wobec Zesłania Ducha Świętego wielu zdradza zakłopotanie: czy chodzi tylko o uprzejmie „dodane“ święto?

Pouczenie: Tymczasem w życiu i działalności Chrystusa, w dopełnieniu ekonomii zbawienia, wszystko zmierzało do ostatecznego aktu, który ma trwać do końca czasów: tym aktem jest Zesłanie Ducha Miłości na ludzi. Wcielenie i Pascha są przygotowaniem do tego.

1. Już w Pierwszym Przymierzu Bóg zapowiadał dary Ducha (prorocy) i udzielał Jego pierwocin niektórym wybranym. Powszechnemu obdarzeniu sprzeciwił się grzech, jako postawa braku miłości, u jednostek i społeczności ludzkiej (grzech pierworodny, wieża Babel).

2. W Nowym Przymierzu Jezus Chrystus zapoczątkował wśród „nowego stworzenia“ nową postawę miłości. Sam pełen Bożego Ducha, kształtował u swoich wybranych tę samą postawę serca i przysposabiał do przyjęcia obiecanego Ducha Miłości (odpuszczenie grzechów, otwarcie serc, Ewangelia, lekcja I).

Przeżycie: Od dnia Zesłania Ducha Świętego nieogarnione bogactwa i moce Miłości Bożej rozlewają się w Kościele Pana: udzielają pełni życia poszczególnym wiernym, służą dobru całego Ciała Mistycznego w swej różnorodności (lekcja II).

Zadanie: Człowiek rozwijając się potrafi w różny sposób uczestniczyć w Bożych wartościach: w mądrości przez wiedzę i badanie, w wszechmocy przez opanowanie przyrody, w odczuciu piękna przez działalność artystyczną. Ale Chrystus chce uczyć najważniejszego: udziału w stwórczej, życiodajnej Miłości Bożej.

Dla dzieci:

Duch miłości Chrystusowej w nas

1. Zesłanie Ducha Świętego budzi w nas miłe uczucia. Nie tylko Boże Narodzenie i Wielkanoc, ale także i Zesłanie Ducha Świętego budzi w nas miłe uczucia i refleksje. W roku liturgicznym tajemnica Wcielenia i Od-

kupienia jest przygotowaniem do tajemnicy Zesłania Ducha Świętego, którego działalność trwać będzie do końca wieków.

2. Działanie Ducha Świętego i dzisiaj. Od dnia Zesłania Ducha Świętego w Kościele Chrystusowym działa Duch Święty, rozlewając w Nim niezliczone moce Miłości Bożej (lekcja II). Ustawicznie bowiem dokonuje się tajemnica uświęcenia dusz ludzkich przez łaski i dary Ducha Świętego.

3. Nasze uczestnictwo w wartościach Bożych. — Przez działanie Ducha Świętego uczestniczymy i dzisiaj w wartościach Bożych: w mądrości przez wiedzę, w wszechmocy przez opanowanie przyrody, w odczuciu piękna przez działalność artystyczną. A Chrystus uczy nas najważniejszego: udziału w Miłości Bożej.

Poniedziałek po Zesłaniu Ducha Świętego — 31 maja

Dla dorosłych:

Duch Święty — Owocem miłości Bożego Serca

Temat: 1 Teksty konfrontujące tę prawdę: J 7, 37—39 oraz Wj 17, 1 n; Zch 14, 8; 1 Kor 10, 4. Z Serca Jezusowego wypłynęła miłość, rozlewająca się w serca nasze przez Ducha Świętego (Rz 5, 5).

2. Krótka analiza tekstu w tym zakresie z encykl. Piusa XII „Haurietis aquas“ (o kulcie Bożego Serca) — cf AAS 48(1956), p. 335.

Przeżycie: Czy i jak odpłacam Jezusowi „miłością za miłość“? Mój praktyczny stosunek do „Krucjaty Społecznej Miłości“, jako konkretnego wyrazu kultu Bożego Serca Jezusa.

Zadanie: Obmyślę najbardziej stosowne formy realizacji tej miłości.

Dla młodzieży:

Przykazania i miłość

Wstęp: Całe życie ludzkie wydaje się być stanem napięć między prawem Bożym a elementarnym pędem do wolności. Przy tym „prawo“, czyli wola Boża jest często odczuwana jako nieznośne jarzmo, „wolność“ zaś jest pojmowana jako samowładność, albo nawet samowola. Nawet chrześcijanin ma trudności w skojarzeniu obowiązujących przykazań z „wolnością dzieci Bożych“ (Rzym 8, 21).

Pouczenie: Chrystus uświadamia, że najgłębszy sens i błogosławieństwo Prawa Bożego (moralnego) może zrozumieć tylko ten, kto pojmuje Boga jako Miłość (1 J 4, 16) i sam miłuje (J 15, 10).

1. Już w Pierwszym Przymierzu „sprawiedliwi w Izraelu“ zabiegali pilnie o jak najlepsze zrozumienie i wypełnienie Zakonu Bożego (por. Ps 118). Wielu zdobyło się wprost na heroiczną wierność wobec woli Pana, choć nie znali jeszcze całej prawdy o Bogu-Miłości.

2. Nikt jednak nie znał wspaniałomyślności i wielkoduszności Boga w stosunku do ludzi tak doskonałe, jak Syn Jego Jednorodzony. Dlatego Chrystus „nie przyszedł, by znieść Zakon, lecz by go wypełnić“ (Mt 5, 17), i to z doskonałą wiernością. Zbawiciel uczy, że zachowanie przykazań jest „znakiem“, a tym samym znakiem wewnętrznej wolności (Mt 12, 8), która nie ma nic wspólnego ze złudną samowładnością, a tym mniej z nierozumną, szkodliwą samowolą.

Przeżycie: Życie chrześcijańskie nie jest uległym i krępującym wypełnieniem całej sumy przykazań i przepisów moralnych, lecz jest wdzięczną odpowiedzią na rozlaną w sercach naszych miłość Chrystusową, która urzeka i porywa (por. Ef 3, 19; Rzym 8, 35 nn; Flp 3, 12).

Zadanie: Poczucie wolności w miłowaniu Pana nie każe chrześcijaninowi pytać: „Co muszę uczynić”? — lecz pytać: „Co mogę jeszcze uczynić dla miłości Pana”? Człowiek nie dojrzewa przez chaotyczną, nieodpowiedzialną samowolę, lecz dojrzewa w duchu mądrego ładu moralnego, jaki wywodzi się z Miłości Bożej.

Dla dzieci:

Przykazania i miłość

1. Błogosławieństwo Prawa Bożego — przykazań. W życiu codziennym, często odczuwa się przykazania Boże jako ciężar, a wolność pojmuje się jako swawolę. Sens i błogosławieństwo Prawa Bożego może najlepiej zrozumieć ten, kto poznaje Boga jako miłość (1 J 4, 16) i sam miłuje (J 15, 10).

2. Chrystus najlepiej zna miłość. Dlatego mówi, „Nie przyszedłem znieść Zakon, ale go wypełnić“ (Mt 5, 17). Wypełnienie Zakonu — przykazań uważa za znak miłości i wewnętrznej wolności, która nie ma nic wspólnego z szkodliwą swawolą.

3. Życie dziecka zgodne z przykazaniami Bożymi. Życie każdego dziecka zgodne z przykazaniami Bożymi ma być odpowiedzią na rozlaną w naszych sercach miłość Chrystusa, która urzeka i pociąga. Dlatego w duchu tej miłości należy sobie postawić dziś pytanie: Co mogę jeszcze uczynić dla miłości Pana?

14

BISKUP

SIEDLECKI CZYLI PODLASKI

L. dz. 38/71

DEKRET

w sprawie Mszy Świętych popołudniowych lub wieczornych
oraz Mszy Świętych binowanych

Mając na uwadze dobro duchowe wiernych oraz brak dostatecznej liczby kapłanów, na podstawie uprawnień udzielonych Ordynariuszom Diecezji w Motu Proprio „Pastorale Munus“ Papieża Pawła VI z dnia 30 listopada 1963 roku, niniejszym, dekrety z dnia 1 lipca 1968 roku L. dz. 1499/68 i 1500/68 w sprawie zezwolenia na Msze Święte popołudniowe lub wieczorne oraz na Msze Święte binowane (cfr. „Wiadomości Diecezjalne Podlaskie“ 1968 r. Nr. 10, str. 211—213) przedłużamy do dnia 31 grudnia 1975 roku.

Siedlce, dnia 2 stycznia 1971 roku.

† Jan Mazur bp

Ks. Edmund Barbasiewicz

Kancierz

15

ZMIANY WŚRÓD DUCHOWIEŃSTWA

Mianowani:

Ks. kanonik mgr Franciszek Chwedoruk, diecezjalnym wizytatorem Zakonów i Zgromadzeń Zakonnych.

Ks. mgr Stanisław Mućka, referent duszpasterstwa rodzin, jednocześnie referentem duszpasterstwa ogólnego.

- Ks. Kan. mgr Marian Piotrowski, wikariusz zarządca parafii Ryki, administratorem tejże parafii.
 Ks. mgr Jan Kurek, wikariusz zarządca parafii Sterdyń, administratorem tejże parafii.
 Ks. Feliks Daszczak, wikariusz zarządca parafii Wereszczyn, administratorem tejże parafii.
 Ks. Kazimierz Żelisko, wikariusz zarządca parafii Choroszczyńska, administratorem tejże parafii.
 Ks. Marian Lech, administrator parafii Dołhobrody, administratorem parafii Kościeniewicze.
 Ks. Kazimierz Stańczuk, wikariusz parafii Parczew, administratorem parafii Dołhobrody.
 O. Ryszard Kordela, kapucyn, rektorem filii duszpasterskiej Serpelice.
 Ks. Kazimierz Marcisz, wikariusz parafii Kornica, wikariuszem zarządcą parafii Szkowy.

Przeniesieni:

- Ks. Stanisław Sopulski, wikariusz parafii Zbuczyn, na wikariusza parafii Parczew.
 Ks. Tadeusz Caruk, wikariusz parafii Borowie, na wikariusza parafii Kornica.
 Ks. Henryk Utykański, wikariusz parafii Huszlew, na wikariusza parafii Terespol n. Bugiem.
 Ks. Henryk Kendracki, wikariusz parafii Jeziorzany, na wikariusza parafii Huszlew.

Zwolnieni:

- Ks. Bolesław Jasiński z obowiązków administratora parafii Kościeniewicze i przeniesiony jako rezydent do Sworów.
 Ks. Eugeniusz Wenta z obowiązków rektora filii duszpasterskiej Serpelice.
 Ks. Franciszek Polewko, z obowiązków administratora parafii Szkowy i przeniesiony w stan spoczynku.

16

WIZYTACJE KANONICZNE I BIERZMOWANIE W 1971 ROKU

J. E. Ksiądz Biskup, Ordynariusz przeprowadzi wizytacje kanoniczne kościołów i parafii w następujących dekanatach:

1. *W dekanacie włodawskim:*

1. Sławatycze	— 8. 5. — 9. 5. 1971
2. Hanna	— 9. 5. — 10. 5. 1971
3. Jabłeczna	— 10. 5. — 11. 5. 1971
4. Dołhobrody	— 11. 5. — 12. 5. 1971
5. Różanka	— 15. 5. — 17. 5. 1971
	(z dojazdem do Lacka)
6. Orchówek	— 17. 5. — 19. 5. 1971
	(z dojazdem do Sobiboru)
7. Bruss	— 19. 5. — 21. 5. 1971
8. Wytyczno	— 21. 5. — 22. 5. 1971
9. Wereszczyn	— 22. 5. — 24. 5. 1971
10. Wola Wereszczyńska	— 24. 5. — 25. 5. 1971

11. Włodawa	— 29. 5. — 31. 5. 1971
12. Hańsk	— 5. 6. — 7. 6. 1971
13. Kosyń	— 10. 6. — 11. 6. 1971
14. Uhrusk	— 13. 6. — 15. 6. 1971
15. Lubień	— 15. 6. — 16. 6. 1971

Konferencja powizytacyjna 16. VI. 1971 r. w Lubieniu lub Włodawie.

2. *W dekanacie radzyńskim:*

1. Radzyń	— 18. 6. — 21. 6. 1971
2. Wołyń	— 26. 6. — 28. 6. 1971
3. Ulan	— 28. 6. — 30. 6. 1971
4. Gąsior	— 30. 6. — 1. 7. 1971
5. Komarówka	— 3. 7. — 5. 7. 1971
6. Radcze	— 5. 7. — 6. 7. 1971
7. Rudno	— 6. 7. — 7. 7. 1971
8. Turów	— 14. 7. — 15. 7. 1971
9. Kock	— 17. 7. — 19. 7. 1971
10. Borki	— 21. 8. — 22. 8. 1971
11. Przegaliny	— 22. 8. — 23. 8. 1971

Konferencja powizytacyjna 20. VII. 1971 r. w Kocku.

3. *W dekanacie wisznickim:*

1. Wisznice	— 28. 8. — 30. 8. 1971
2. Rozwadówka	— 30. 8. — 31. 8. 1971
3. Paszenki	— 6. 9. — 7. 9. 1971
4. Rossosz	— 11. 9. — 13. 9. 1971
5. Huszcza	— 13. 9. — 15. 9. 1971

Konferencja powizytacyjna dnia 15 września br. w Huszce.

J. E. Ksiądz Biskup Sufragan przeprowadzi wizytacje Kanoniczne kościołów i parafii w następujących dekanatach:

1. *W dekanacie łaskarzewskim:*

1. Maciejowice	— 8. 5. — 10. 5. 1971
2. Wargocin	— 10. 5. — 11. 5. 1971
3. Korytnica Łask.	— 11. 5. — 13. 5. 1971
4. Sobolew	— 15. 5. — 17. 5. 1971
5. Życzyn	— 17. 5. — 18. 5. 1971
6. Gończyce	— 18. 5. — 20. 5. 1971
7. Łaskarzew	— 22. 5. — 24. 5. 1971
8. Samogósz	— 12. 6. — 14. 6. 1971

Konferencja powizytacyjna 25 maja 1971 r. w Łaskarzewie.

2. *W dekanacie węgrowskim:*

1. Węgrów	— 29. 5. — 1. 6. 1971
2. Ugoszcz	— 1. 6. — 2. 6. 1971
3. Prostyn	— 4. 6. — 7. 6. 1971
4. Jeżyńska	— 7. 6. — 8. 6. 1971
5. Stoczek Węgrowski	— 10. 6. — 12. 6. 1971
6. Wielgie Ogrodniki	— 18. 6. — 19. 6. 1971

7. Łochów	— 19. 6. — 21. 6. 1971
8. Sadowne	— 26. 6. — 29. 6. 1971
9. Miedzna	— 29. 6. — 1. 7. 1971
10. Starawieś	— 1. 7. — 3. 7. 1971
11. Kamionna	— 3. 7. — 5. 7. 1971

Konferencja powizytacyjna 5 lipca 1971 r. w Kamionnie.

3. W dekanacie wisznickim:

1. Opole	— 27. 8. — 29. 8. 1971
2. Motwica	— 29. 8. — 31. 8. 1971
3. Polubice	— 4. 9. — 4. 9. 1971
4. Żeszczynka	— 5. 9. — 6. 9. 1971
5. Horodyszcze	— 11. 9. — 13. 9. 1971

Konferencja powizytacyjna 15 września 1971 r. w Huszcy.

Uwaga: Przyjazd do każdej parafii planowany jest na godzinę 16. Na czas wizytacji kanonicznej obowiązuje instrukcja Synodalna z uwzględnieniem późniejszych zarządzeń Władzy Diecezjalnej.

Siedlce, dnia 16 stycznia 1971 r.

(—) Jan Mazur bp

17

REKOLEKCJE DLA KAPŁANÓW

W Seminarium Duchownym w Siedlcach odbędą się rekolekcje dla kapłanów w trzech seriach:

1. Pierwsza seria: od 22 do 25 czerwca br. Początek rekolekcji 22 czerwca o godz. 20. Zakończenie — 25 czerwca o godz. 16.

Na termin powyższy zaproszeni są następujący kapłani:

Bilski Leon	Jakoniuk Stanisław
Błoński Zygmunt	Jajtuszuk Stanisław
Bodziak Władysław	Jędrych Jan
Bogusz Jan	Jurzysta Stanisław
Celiński Józef	Klimczyk Mieczysław
Celiński-Goździk Józef	Kowalski Piotr
Ciołk Zdzisław	Krawczyk Marian
Ciołek Czesław	Krzyżanowski Ładysław
Daszczak Feliks	Kuć Władysław
Drabarek Michał	Kendrcki Henryk
Družba Wacław	Klimczak Stanisław
Domański Michał	Kuryłek Kazimierz
Fiedorczuk Jan	Lech Marian
Frańczuk Józef (iunior)	Liszewski Henryk (iunior)
Frącz Stanisław	Laskowski Jan
Gajowniczek Stanisław	Łuszczyński Mieczysław
Gruszecki Stefan	Michalezyk Romuald
Grodek Jan	Michalik Wiesław
Iwaniuk Jan	Moniuszko Józef
Iwańczuk Bernard	Mosak Leopold

Maksymowicz Stanisław
 Maciąg Adolf
 Mućka Krzysztof
 Narojek Bronisław
 Nowosielski Henryk
 Odziemczyk Józef
 Terlecki Jan
 Paduch Antoni
 Piętka Stefan
 Piotrowski Marian
 Potocki Czesław
 Przybyś Edward
 Puszkiewicz Józef
 Pilipiuk Jan
 Ruciński Józef
 Ryder Leon
 Rzeszotek Henryk
 Rokita Feliks
 Romańczuk Mieczysław
 Siekierko Jan
 Skorodiuk Mieczysław
 Sopyła Ignacy
 Syczewski Roman
 Sydor Leon

Szuciak Mieczysław
 Stachyra Stanisław
 Tkacz Stanisław
 Tomasik Henryk
 Urbańczyk Władysław
 Wetoszka Henryk
 Wiackiewicz Modest
 Wierzejski Henryk
 Właźlaci Adolf
 Włodarczyk Jan
 Wnuk Józef
 Wojtkowicz Tadeusz
 Wojtyła Adam
 Wyrzykowski Wiesław
 Wyszyński Bronisław
 Watuszko Edmund
 Zalewski Marian
 Zatyka Władysław
 Zubko Paweł
 Zwierzykowski Władysław
 Zielonka Zdzisław
 Zychora Jerzy
 Zdunek Kazimierz
 Żelisko Kazimierz

2. Druga seria od 5 do 8 lipca br. Początek rekolekcji 5 lipca o godz. 20.
 Zakończenie 8 lipca o godz. 16.

Andrzejuk Czesław
 Borkowski Eugeniusz
 Borkowski Julian
 Białecki Tadeusz
 Bogusz Stanisław
 Bujno Marian
 Byczyński Stanisław
 Brzostowski Henryk
 Bieńkowski Zbigniew
 Cabaj Bogdan
 Czajka Jan
 Czajka Wacław
 Czarnecki Stefan
 Czerwiński Czesław
 Chaber Zbigniew
 Dryżałowski Andrzej
 Fulara Jan
 Fatyga Tadeusz
 Gaładyk Eugeniusz
 Gałęcki Stanisław
 Geniusz Franciszek
 Grondzik Sylwester
 Gładki Stanisław
 Harazin Karol
 Hólda Franciszek
 Jagodziński Wincenty

Jaworski Jan
 Jurzysta Edward
 Kazimierzuk Jan
 Kazimierzczak Stanisław
 Kapłan Jan
 Kopyś Władysław
 Kurowski Jan (iunior)
 Krępla Bolesław
 Kurdziałek Edward
 Kurek Jan
 Lewczuk Stanisław
 Leszczyński Franciszek
 Łupież Stanisław
 Major Marek
 Mastalerczuk Franciszek
 Miazio Jerzy
 Michaluk Józef
 Musiej Kazimierz
 Miłosz Jan
 Mironiuk Józef
 Młynarski Zdzisław
 Niewiatowski Wacław
 Oleksiuk Franciszek
 Olszewski Stanisław
 Olszak Marian
 Oleszczuk Józef

Okła Zygmunt
 Patejuk Stefan
 Pawłowski Zenon
 Pielasa Stanisław
 Pieniak Wacław
 Piskozub Piotr
 Pogorzelski Wojciech
 Pyrka Marian
 Piłdowski Wincenty
 Proniewicz Wiesław
 Raboszuk Jan
 Rachon Bronisław
 Rębisz Jan
 Ruszkiewicz Henryk
 Ryciak Zygmunt
 Saciłowski Bronisław
 Sadowski Edmund
 Samulak Jerzy
 Sarnowski Zbigniew
 Sawicki Karol

Socha Jan
 Sopulski Stanisław
 Skolimowski Edward
 Stolarczyk Jan
 Syczewski Eugeniusz
 Szajda Stanisław
 Szpilewicz Piotr
 Urban Jan
 Wachulak Zygmunt
 Waszczuk Bernard
 Wiackiewicz Józef
 Woroszyło Antoni
 Zaczyński Piotr
 Zabłocki Eugeniusz
 Zbieć Marian
 Zwierz Władysław
 Żuk Henryk
 Żołądek Wiesław
 Żeleznik Stanisław
 Zajko Stanisław

3. Trzecia seria od 23 do 26 sierpnia br. Początek rekolekcji 23 sierpnia o godz. 20. Zakończenie 26 sierpnia o godz. 16.

Aleksandrowicz Piotr
 Andrusiuk Jan
 Andrzejewski Wacław
 Balicki Leon
 Banasiuk Florian
 Bazak Jan
 Bąk Czesław
 Bednarczyk Wojciech
 Biernat Stanisław
 Borkowski Zdzisław
 Borowy Tadeusz
 Borysiak Stanisław
 Brzozowski Aleksander
 Bubela Antoni
 Burczaniuk Piotr
 Burkat Wojciech
 Burzec Stanisław
 Bujnik Henryk
 Bubel Mieczysław
 Borkowski Jan
 Ceptowski Stefan
 Charyton Bronisław
 Chojniak Lucjan
 Choromański Marian
 Chmielewski Józef
 Chlebek Jan
 Cwikliński Henryk
 Ciszewski Eugeniusz
 Dadej Emil
 Domański Stanisław

Domański Zdzisław
 Duda Stefan
 Frączek Jan
 Fręchowiec Tadeusz
 Frańczuk Józef (senior)
 Gajowniczek Wacław
 Głab Jan
 Gogłóza Jan
 Gorgol Marian
 Grądzki Józef
 Grodowski Stanisław
 Gromek Bronisław
 Góralczuk Sergiusz
 Hryciuk Hipolit
 Huszaluk Józef
 Hołuj Wacław
 Idziuk Stanisław
 Jasiński Franciszek
 Jelinek Piotr
 Juszczyński Czesław
 Kłopotek Edmund
 Kalicki Jerzy
 Kobylński Witold
 Kardas Ryszard
 Kondeja Stanisław
 Kot Aleksander
 Krasnodębski Zbigniew
 Królikowski Zygmunt
 Kryński Piotr
 Kucharczuk Aleksander

Kukawski Jan
Kurek Stanisław
Kurowski Jan (senior)
Kardas Henryk
Karwowski Stefan
Laszuk Antoni
Latosi Zbigniew
Lipniacki Mieczysław
Majewski Henryk
Mazur Jan
Mazurek Czesław
Marcisz Józef
Markowski Stanisław
Nicoń Ryszard

Osiński Tadeusz
Olszewski Andrzej
Popiołowski Piotr
Rosiński Roman
Ryciak Tadeusz
Sacharski Stefan
Samulak Jan
Szczepańczyk Zbigniew
Traczuk Stefan
Wakulski Stanisław
Wielgosz Henryk
Wróblewski Kazimierz
Zabielski Piotr

Kapłani, którzy nie zostali zaproszeni do odprawiania rekolekcji w Seminarium Duchownym, stosownie do Statutu Synodalnego 84, 1-o obowiązani są do odprawienia rocznych rekolekcji — przez całe trzy dni — w jednym z domów zakonnych w diecezji lub poza diecezją i złożenia w Kurii odpowiednich zaświadczeń (ob. Statut Synod. 72. 1-o). Kapłani pragnący odprawić rekolekcje w Seminarium Duchownym w terminach wyżej podanych, winni powiadomić wcześniej Kurie.

Siedlce, 14 stycznia 1971 r.

(—) Jan Mazur bp

18

EGZAMINY KAPŁAŃSKIE W 1971 ROKU

Egzamin ad beneficia curata

W myśl Statutu 90 Synodu Diecezjalnego odbędzie się w Gmachu Kurii Biskupiej w Siedlcach w dniach 6 i 7 września 1971 r. od godz. 10 egzamin z całości prawa kanonicznego i historii Kościoła — podług programu zobacz: Wiadomości Diecezjalne Podlaskie 1958 r. Nr 2 str. 72—77.

Do złożenia powyższego egzaminu zostają wezwani następujący kapłani:

Dnia 6 września 1971 r.

Ks. Jan Borkowski
Ks. Czesław Ciolek
Ks. Zdzisław Domański

Ks. Jan Stolarczyk (tylko z historii Kościoła).
Ks. Stanisław Klimczak

Dnia 7 września 1971 r.

Ks. Stanisław Abramczuk
Ks. Franciszek Oleksiuk
Ks. Marian Pyrka

Ks. Jan Raboszuk (i z teologii moralnej specj.)

EGZAMINY WIKARIUSZOWSKIE

W myśl Statutu 89 Synodu Diecezjalnego odbędą się w Kurii Biskupiej w Siedlcach w dniach od 9 do 16. IX. 71 r. od godz. 10 egzaminy wikariuszowskie.

EGZAMIN III

Z teologii moralnej fundamentalnej i specjalnej według programu zobacz: Wiadomości Diecezjalne Podlaskie 1958 r. Nr 2, str. 77—78 oraz z liturgiki, której program obejmuje:

1. Konstytucja o Liturgii Świętej (W.D.P. 1964, Nr 9).
2. Instrukcja o Kulcie Tajemnicy Eucharystycznej (W.D.P. 1966, Nr 2).
3. Zarządzenia Komisji Liturgicznej Episkopatu.
4. Ogólne wprowadzenie do Nowego Mszału Rzymskiego, 1970 r. (W.D.P. styczeń—luty 1971 r.).

Dnia 9 września 1971 r.

Ks. Bronisław Charyton
Ks. Piotr Kowalski
Ks. Marian Mitura
Ks. Jan Pilipiuk

Ks. Kazimierz Potiopa
Ks. Wacław Niewiatowski
Ks. Piotr Zabielski
Ks. Wacław Hołuj

Dnia 10 września 1971 r.

Ks. Wacław Czajka
Ks. Stanisław Jajtuszuk
Ks. Jan Liwak
Ks. Adolf Maciąg

Ks. Stanisław Markowski
Ks. Andrzej Olszewski
Ks. Stanisław Wakulski
Ks. Antoni Woroszyło

Dnia 11 września 1971 r.

Ks. Marian Korniluk
Ks. Tadeusz Kot
Ks. Jan Jaworski
Ks. Kazimierz Matwiejuk

Ks. Krzysztof Mućka
Ks. Wiesław Proniewicz
Ks. Leon Sydor
Ks. Wiesław Wyrzykowski

EGZAMIN II

Z teologii dogmatycznej fundamentalnej i specjalnej oraz z teologii pasterskiej według programu — zobacz: Wiadomości Diecezjalne Podlaskie 1949 r. nr 12, str. 90—93 oraz dokumenty soborowe Vaticanum II, a zwłaszcza Konstytucja o Kościele „Lumen Gentium“, dekret o Ekumenizmie i dekret o Kościołach Wschodnich oraz o źródłach Objawienia i deklaracja o wolności religijnej. Dokumenty powyższe należy przedstawić w streszczeniu na piśmie.

Do złożenia powyższego egzaminu zostają wezwani następujący kapłani:

Dnia 13 września 1971 r.

Ks. Ryszard Kardas
Ks. Jan Kapłan
Ks. Henryk Kendracki

Ks. Stanisław Lewczuk
Ks. Marek Major
Ks. Henryk Wielgosz

Dnia 14 września 1971 r.

Ks. Tadeusz Fatyga
Ks. Roman Karwacki
Ks. Ryszard Niepoń

Ks. Eugeniusz Walo
Ks. Tadeusz Wojtkowicz
Ks. Henryk Tomasik

Dnia 15 września 1971 r.

Ks. Bogdan Cabaj
Ks. Stefan Duda
Ks. Andrzej Dryżałowski

Ks. Czesław Juszczyński
Ks. Jerzy Kalicki

EGZAMIN I

Z Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu oraz z homiletyki podług programu — zob.: Wiadomości Diecezjalne Podlaskie 1949 r. Nr 1—3, str. 29—32.

Dnia 16 września 1971 r.

Ks. Janusz Grodek
Ks. Franciszek Hołda

Ks. Adam Skwarczyński
Ks. Stanisław Zajko

Wszyscy kapłani wyznaczeni i na egzamin ad beneficia curata i na egzamin wikariuszowski, powinni należycie przygotowani przybyć na egzamin w terminie wyznaczonym i egzaminu nie odkładać; dostarczyć na piśmie jedno kazanie.

Zgodnie z programem kaznodziejskim na rok 1970/71, należy opracować kazanie dla młodzieży, wybierając dowolnie jeden z podanych tematów:

1. Słowo Boże źródłem życia i Prawdy.
2. Jedność z Kościołem i w Kościele.
3. Modlitwa w życiu chrześcijanina.

Siedlce, dnia 14. I. 1971 r.

(—) Jan Mazur bp

SPRAWY LITURGICZNE

19

ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI SPECJALNEJ KOMISJI DO ODNOWIENIA LITURGII ŚWIĘTEJ

(Przemówienie, jakie wygłosił Biskup Franciszek Jop przez Radio Watykańskie dnia 15 kwietnia 1970 roku)

W piątek 10 kwietnia br. odbyło się w Watykanie zakończenie prac Specjalnej Komisji, powołanej do przeprowadzenia posoborowego odnowienia Liturgii Kościoła łacińskiego. Ten uroczysty akt poprzedziła trzynasta i ostatnia już sesja Komisji, ustanowionej przed sześciu laty pod nazwą Rady do wykonania Konstytucji o Liturgii świętej. Obrady tej sesji ostatniej objęły następujące sprawy:

- 1) Ustalenie zasad, na których ma się oprzeć praca nad ponownym opracowaniem Martyrologium Rzymskiego.
- 2) Rozpatrzenie opracowanych już obrzędów Sakramentu Bierzmowania i przyjęcie ostatniej redakcji tekstów tych obrzędów.
- 3) Omówienie i powzięcie decyzji w sprawie liturgii Sakramentaliów, to jest błogosławieństw i poświęceń, wchodzących w skład Rytuału Rzymskiego.
- 4) Wreszcie zostały rozpatrzone możliwości łączenia w pewnych wypadkach niektórych części brewiarza ze Mszą świętą w dni świąteczne.

Obrady odbywały się w Sala Bologna w Watykanie. Samo zakończenie sesji i całej działalności Komisji miało miejsce podczas audyencji u Ojca Świętego w sali Klementyńskiej 10 kwietnia o godzinie dwunastej. Papież przyjął Komisję w składzie: 10 Kardynałów, 22 Arcybiskupów i Biskupów, oraz około stu konsultorów. Na audyencji byli obecni również przedstawiciele wyznań niekatolickich w liczbie sześciu, którzy od początku uczestniczyli w obradach Komisji jako obserwatorzy. Reprezentowali oni kościoły anglikański, wyznaniowe grupy luterzańskie, oraz ewangelicką społeczność w Taizé.

Powitał Ojca Świętego imieniem Komisji jej prezes i zarazem prefekt Św. Kongregacji Kultu Bożego Kardynał Benno Gut, który wygłosił przemówienie homagialne, przypominając, że to właśnie Papież Paweł VI w dniu 3 stycznia 1964 roku ustanowił Radę, przekształconą później w Komisję, powołaną do przeprowadzenia posoborowego odnowienia Liturgii. W skład Rady wchodziło 50 kardynałów, arcybiskupów i biskupów, oraz 150 biegłych, czyli konsultorów, pochodzących z różnych narodowości i krajów. Komisja odbyła trzynastę swych sesyj plenarnych, niezliczoną ilość zebrań partikularnych i przygotowała, oraz przedyskutowała 365 schematów, obejmujących wszystkie księgi liturgiczne.

Ojciec Święty w swej odpowiedzi wyraził uznanie dla pracy Komisji, której członkowie i konsultorzy dokonali dużego dzieła, nie oczekując — jak zaznaczył — żadnej nagrody, a jedynie kierując się pragnieniem służenia Kościołowi. Było to trudne zadanie, mówił Papież, gdyż chodziło o wydanie dokumentów wykonawczych do Konstytucji Soborowej o Liturgii, a także o przygotowanie wielu nowych tekstów liturgicznych, oraz o dostosowanie do dzisiejszego użytku tekstów dawnych.

Następnie Ojciec Święty wyraził swój podziw dla tej pracy, której rezultatem są liczne instrukcje, oraz książki, wydane jako źródło pomocnicze przez członków Komisji, a głównie nowe teksty liturgiczne, które zostały dotąd ogłoszone, lub opracowane, a mianowicie:

- 1) Nowe Ordo Missae, czyli Obrzędy Mszy świętej.
- 2) Zmiany w Liturgii Wielkiego Tygodnia.
- 3) Obrzędy Chrztu dzieci.
- 4) Obrzędy święceń diakonatu, prezbiteratu i episkopatu.
- 5) Obrzędy Sakramentu Małżeństwa.
- 6) Porządek czytań mszalnych.
- 7) Obrzędy pogrzebowe.
- 8) Obrzędy profesji zakonnej.
- 9) Kalendarz Rzymski.

Nadto, dodaje Papież, wkrótce zostaną ogłoszone następujące jeszcze teksty obrzędów, opracowane przez Komisję, a mianowicie:

- 1) Nowy Mszał Rzymski.
- 2) Brewiarz Rzymski.
- 3) Obrzędy Sakramentu Bierzmowania.
- 4) Obrzędy Chrztu dorosłych.
- 5) Martyrologium Rzymskie, przejrzane i poprawione.
- 6) Drugi tom Pontyfikału Rzymskiego.
- 7) Ceremoniał Rzymski.

Wszystkie te obrzędy oparte są na soborowej Konstytucji o Liturgii świętej, która jest, jak mówił Papież, „magna charta“ odnowienia Liturgii. Opracowane przez Komisję teksty są liczniejsze, niż dawne, bogatsze w treść, bardziej obfitują w Słowo Boże, zaczerpnięte z Pisma Świętego; mają mocniejsze ugruntowanie teologiczne, choć cechuje je

przy tym wszystkim szlachetna prostota. Dzięki Waszej pilności — mówi Ojciec Święty do Komisji — i niemałej pracy, Sobór Watykański II życie Kościoła w sposób zbawienny odnowił w tym przedziwnym obcowaniu Boga z ludźmi, jakie odbywa się w Liturgii.

Kończy Papież swe przemówienie wezwaniem do użycia wszelkich starań, aby odnowienie Liturgii odbywało się pobożnie, mądrze i wiernie, a więc nie według czyjegokolwiek upodobania i by wstrzymano się od wszelkich eksperymentów, niedozwolonych przez odpowiedzialną władzę kościelną, bowiem, jak dodaje, „nie jest ta ofiara miła Bogu, która jest składana z lekceważeniem przepisów kościelnych“.

Na koniec Papież udziela obecnym swojego błogosławieństwa i zszedłszy z podwyższenia, podchodzi do każdego z obecnych, zamieniając z każdym kilka słów, dotyczących głównie narodowości, miejsca pracy, zajmowanego stanowiska itp.

W przeddzień zakończenia działalności Komisji Liturgicznej, w czwartek, 9 kwietnia odbyło się o godzinie 17 w siedzibie, Św. Kongregacji Kultu Bożego odsłonięcie brązowego popiersia Pawła VI, twórcy Komisji i odnowiciela Liturgii. Popiersie zostało ufundowane ze składek członków Komisji. Podczas odsłonięcia pomnika Pawła VI i tablicy, uwieczniającej postać Papieża, wygłosili przemówienia Kardynałowie: Gut i Lercaro, Biskup Boudon, jeden z Konsultorów, oraz jeden z obserwatorów. Łaciński wiersz okolicznościowy, ułożony przez siebie, odczytał O. Lentini, benedyktyn, konsultor Komisji, ekspert od języka łacińskiego.

Wracając do opracowań ksiąg liturgicznych, przygotowanych przez Komisję, chciałbym wyjaśnić kiedy i jakie jeszcze nowe teksty liturgiczne otrzymamy. A więc:

1) Mszał Rzymski jest w druku i przy drobnych zmianach w Institutio Generalis, aprobowany został przez Ojca Świętego 11 marca 1970 roku w szóstą rocznicę pierwszego zebrania Rady Liturgicznej; będzie on po raz pierwszy użyty 17 maja 1970 r. gdy w dniu obchodu swego 50-lecia kapłaństwa Paweł VI odprawi na placu Świętego Piotra Mszę św. jubileuszową i udzieli 200 czy nawet 500 diakonom święceń kapłańskich.

2) Breviarz Rzymski, czyli Liturgia horarum, tak bowiem będzie się nazywał ten modlitewnik, zostanie wydany drukiem w październiku, lub listopadzie br.

3) Obrzędy konsekracji dziewięć wkrótce już będą wydrukowane.

4) Lekcjonarz mszalny wyjdzie w dwu tomach. Pierwszy tom jest już złożony. Całość będzie gotowa w czerwcu br.

5) Obrzędy Chrztu św. dorosłych i Obrzęd dopuszczenia do pełnej łączności z Kościołem jest złożony, oczekuje na aprobatę i druk.

6) Obrzędy Sakramentu Bierzmowania zostaną wkrótce wydane. Niebawem też będą ogłoszone:

7) Instrukcja o kalendarzach partykularnych.

W opracowaniu są, jak już wspominałem na początku:

8) Martyrologium Rzymskie.

9) Obrzędy błogosławieństw i poświęceń.

10) Promptuarium dla Konferencji biskupich i Komisji liturgicznych.

11) Nowe ujęcie ksiąg II i III Pontyfikału Rzymskiego.

Dodać wreszcie należy, że wszystkie teksty liturgiczne, jakie ukazały się dotąd, są w Polsce tłumaczone na język polski. Niektóre z nich już zostały przetłumaczone, choć dotąd trwa praca nad rewizją i doskonaleniem przekładów. Istnieją w Polsce cztery Ośrodki liturgiczne, z całym poświęceniem pracujące nad przekładami tekstów liturgicznych. Jest

w projekcie utworzenie jeszcze piątego Ośrodka. Na szczególne uznanie i wdzięczność zasługują: Ośrodek na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, oraz Ośrodek w Warszawie.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

NEKROLOGI

20

SP. KS. FRANCISZEK JARMOŁOWICZ¹

Dnia 10 maja 1970 roku zmarł w Siedlcach, przy ul. Kościuszki 6, śp. ks. Franciszek Jarmałowicz, emeryt, w 73 roku życia i 38 — kapłaństwa.

Ks. Franciszek Jarmałowicz urodził się dnia 27 grudnia 1897 r. w Kownie z ojca Kazimierza i matki Zofii, małżonków Jarmałowiczów. Początkowo nauki pobierał w miejscowej szkole powszechnej, w 1909 r. wstąpił do I klasy Szkoły Handlowej w Kownie, a w 1912 r., z powodu zmiany posady ojca, wyjechał do Wilna i tam wstąpił do 4 klasy gimnazjum. Po ukończeniu klasy 5 rozpoczął kurs nauczycielski, który ukończył w 1916 r. i potem pracował jako nauczyciel do 1919 r. W latach 1919—1922 służył jako ochotnik w wojsku polskim. W 1922 roku wstąpił do Seminarium Duchownego w Wilnie, a w 1926 r. przeniósł się do Seminarium Duchownego w Janowie Podlaskim.

Nauka w Seminarium Duchownym w Janowie Podlaskim szła mu dobrze; zadowolony był z wyboru stanu duchownego. Po ukończeniu seminarium otrzymał święcenia kapłańskie z rąk bpa dra Czesława Sokołowskiego, dnia 29. VI. 1932 roku. Po święceniach został wikariuszem parafii Janów Podlaski, w której pracował od 1. VIII. 1932 do 6 marca 1933 r. Po tym pierwszym wikariacie został mianowany prokuratorem Sem. Duchownego w Janowie Podlaskim, na którym to stanowisku pracował od 6 marca 1933 do 12 grudnia 1939 r. Umiał sobie radzić z trudnościami związanymi z tym urzędem, przez co zyskał uznanie u rektora i księży profesorów za swoją dzielną pracę.

Gdy w 1939 r. hitlerowcy zajęli Polskę i zamknęli Seminarium Duchowne w Janowie Podlaskim, ks. Jarmałowicz został 19. XII. 1939 r. mianowany administratorem parafii Goźlin, dekanatu garwolińskiego, ale ze względu na słaby stan zdrowia nie objął tej parafii, lecz wyjechał na odpoczynek i kurację. Dopiero, gdy stan zdrowia uległ poprawie, został mianowany rektorem filii duszpasterskiej w Sawicach Kościelnych, dekanatu sokołowskiego, którą objął 23. II. 1940 r. i pracował tam do 4 sierpnia 1945 roku. Z Sawic został przeniesiony na administratora parafii Kolano, gdzie pracował od 4 sierpnia 1945 do 15. X. 1954 r. potem miał być administratorem parafii Wargocin i Pawłowice, ale tych parafii nie objął ze względu na stan zdrowia swych rodziców, którzy mieszkali z nim w Kolanie i dlatego pozostał jeszcze w parafii Kolano. Z Kolana został przeniesiony na administratora parafii Gocław, w której bardzo krótko pracował, bo od 17. X. 1954 do 2. VII. 1955; w tym to roku został przeniesiony w stan spoczynku² i jako rezydent przebywał w Gocławiu,

¹ Na podstawie: AKDP, t. I, nr 4, 1925—1970, fol. 1—71.

² Por. AKDP, t. I, nr 4, fol. 57.

ale po paru latach został znowu administratorem parafii Wargocin (3. IX. 1958 — 15. XII. 1959) i Pawłowice (15. XII. 1959 — 12. VIII. 1961).

Dnia 12. VIII. 1961 r. Władza Diecezjalna przeniosła go, na własną prośbę, w stan spoczynku, ze względu na słaby stan zdrowia. Do 31. X. 1961 r. przebywał u swej rodziny w Lublinie, a od 1. XI. 1961 został przeniesiony do Siedlec i jako emeryt zamieszkał w budynku Seminarium Duchownego przy ul. Kościuszki 6, gdzie przebywał aż do śmierci. Zmarł nagle na udar serca 10. V. 1970 roku.

Eksportę zwłok Zmarłego z domu do katedry prowadził 11. V. 1970 Ks. inf. Stanisław Olechowski, wikariusz generalny diecezji podlaskiej, w otoczeniu kapłanów i alumnów Seminarium Duchownego. Nabożeństwo żałobne w katedrze za duszę śp. Zmarłego odprawił Bp Ordynariusz Dr Jan Mazur, a egzortę wygłosił ks. Julian Borkowski, kolega Zmarłego. W nabożeństwie wzięło udział około 40 kapłanów i alumni Seminarium Duchownego w Siedlcach.

Po nabożeństwie odprowadzono zwłoki Zmarłego do samochodu, którym odwieziono je do kościoła parafialnego w Kolanie, gdzie 12. V. 1970 o godz. 10 odbyło się nabożeństwo pogrzebowe. Odprawił je ks. Kazimierz Miszczak, rektor Seminarium Duchownego, kolega Zmarłego, a przemówienie wygłosił ks. prof. Józef Kobyliński, również kolega Zmarłego. Po nabożeństwie odprowadzono zwłoki na cmentarz grzebalny par. Kolano, gdzie został pochowany w grobie rodzinnym obok rodziców. Przy otwartej mogile przemówił jeszcze ks. rektor K. Miszczak w imieniu kolegów oraz ks. Jan Bogusz, proboszcz parafii, który podziękował wszystkim za udział w pogrzebie i modlitwy za duszę Zmarłego, a rodzinie jego złożył wyrazy serdecznego współczucia. W pogrzebie wzięło udział 12 księży i dosyć licznie zgromadzeni parafianie. Zmarły kapłan spoczął na cmentarzu, na którym przez dziewięć lat swej pracy duszpasterskiej grzebał tamtejszych parafian. Niech odpoczywa w pokoju, a Jezus Miłosierny, niech mu udzieli nagrody wiecznej w przybytku niebieskim! Pie Jesu Domine, dona ei requiem sempiternam.

Ks. Jan Zubka

21

ŚP. KSIĄDZ BRONISŁAW PASTEWSKI¹

Dnia 4 września 1970 roku zmarł śp. ks. Bronisław Pastewski, proboszcz parafii Korytnica Węgrowska, dekanatu liwskiego, w 73 roku życia i 41 — kapłaństwa.

Ks. Bronisław Pastewski urodził się 21 października 1897 r. we wsi Grodziszczanach z ojca Józefa i Matki Teofilii z Łabieńców, małżonków Pastewskich. Początkowe nauki pobierał w miejscowej szkole rosyjskiej, a w 1917 r. wstąpił do gimnazjum państwowego w Grodnie, gdzie się uczył do 1922 r. Dnia 7. IX. 1922 r. został przyjęty do Seminarium duchownego w Wilnie, w którym przebywał dwa lata, a w roku 1924 przeniósł się do seminarium duchownego w Janowie Podlaskim. Nauka w seminarium szła mu dobrze i z zadowoleniem ukończył je po pięciu latach otrzymując 21. XII. 1929 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa Henryka Przeździeckiego, ordynariusza diecezji podlaskiej.

¹ Na podstawie: AKDP, t. I, 1929—1970, fol. 1—103.

Po święceniach kapłańskich pełnił obowiązki duszpasterskie na różnych placówkach w diecezji podlaskiej. Był wikariuszem w parafiach: Huszlew (4. I. 1930 — 13. IX. 1930), Łuków — Podwyższenia św. Krzyża (13. IX. 1930 — 1. I. 1931), Sokołów Podlaski (1. I. 1931 — 15. XI. 1931). Po tych trzech wikariatach został mianowany administratorem parafii Komarno, dekanatu janowskiego, ale tej parafii nie objął, lecz został wikariuszem par. Kock (15. XI. 1931 — 29. VI. 1932). Z wikariatu w Kocku został mianowany wiceproboszczem par. Samogoszcz, w której pracował od 1. VIII. 1932 do 1. V. 1933 r. Następnie był wikariuszem par. Korytnica Łaskarzewska (1. V. 1933 — 15. VII. 1933), Ostrów (15. VII. 1933 — 1. V. 1934) i Łuków — Podwyższenia św. Krzyża (1. V. 1934 — 6. X. 1934).

Po tych siedmiu wikariatach otrzymał samodzielną placówkę jako administrator par. Wiśniew, dekanatu liwskiego (16. X. 1934 — 1. X. 1944), a potem par. Sławatycze — dekanatu Włodawskiego (1. X. 1944 — 6. II. 1961). Na skutek pewnych przeszkód został zwolniony z administratora parafii Sławatycze i mianowany rektorem filii duszpasterskiej w Makarówce (6. II. 1961 — 18. I. 1962). Ze względu na stan zdrowia prosił o roczny urlop kuracyjny i takowy od Władzy Diecezjalnej otrzymał. Po powrocie do zdrowia został administratorem parafii Korytnica Węgrowska, w której pracował od 18 stycznia 1963 roku do śmierci, która nastąpiła w nocy z 3 na 4 września 1970 roku.

Podczas swej pracy duszpasterskiej miał wiele różnych trudności, ale wszystkie znosił mężnie, świecąc dobrym przykładem swemu otoczeniu. Był dokładny w prowadzeniu każdej parafii jako duszpasterz i administrator — zwłaszcza w zarządzie beneficjum. Nawet w przeddzień śmierci pracował fizycznie przy zbiorze siana.

Pogrzeb odbył się w niedzielę 6. IX. 1970 r. Zwłoki prowadził z plebanii do kościoła parafialnego Ks. Bp Sufragan Wacław Skomorucha, który również odprawił nabożeństwo pogrzebowe za duszę śp. Zmarłego, a egzortę żałobną w czasie Mszy św. wygłosił ks. Józef Moniuszko, proboszcz parafii Przesmyki. Po nabożeństwie przemówił ks. bp sufragan, podkreślając prace i trudy zmarłego kapłana. Eksporcje na parafialny cmentarz grzebalny przewodniczył również ks. bp sufragan. Przy otwartej mogile przemówił dziekan dekanatu liwskiego, ks. Eugeniusz Borkowski, który serdecznie podziękował J. E. Ks. Biskupowi za odprawienie pogrzebu, a kapłanom i wiernym za uczestnictwo w nabożeństwie i modlitwy za duszę Zmarłego, krewnym zaś złożył serdeczne wyrazy współczucia. Na cmentarzu przemawiał jeszcze wikariusz parafii, ks. Wojciech Burkat i pożegnał swego zmarłego proboszcza, z którym pracował przez dłuższy czas w parafii. W pogrzebie wzięło udział około 45 kapłanów i dużo parafian. Zmarły został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym pośród grobów swych wiernych, nad którymi przez siedem lat duszpasterzował, zachęcając do miłości Boga i bliźniego oraz do życia z wiary. Niech odpoczywa w pokoju, a Jezus Miłosierny, niech mu będzie nagrodą wieczną za trudne i ciężkie prace w życiu doczesnym!

Ks. dr Jan Zubka

22

ŚP. KSIĄDZ WŁADYSŁAW WINER

Dnia 14 listopada 1970 r. zmarł w Siedlcach ks. Władysław Winer, długoletni proboszcz parafii Mokobody, przeżywszy lat 85 i dziesięć miesięcy, w kapłaństwie lat 59. W pogrzebie, który odbył się również w Siedlcach,

wzięło udział około 150 kapłanów i alumnów Siedleckiego Seminarium Duchownego oraz dużo wiernych, w tym część z parafii Mokobody.

Zamiast nekrologu drukujemy poniżej życiorys śp. ks. Władysława Winerera, własnoręcznie napisany przez Zmarłego oraz niektóre myśli wyjęte z jego testamentu.

„Urodziłem się na Ukrainie, w miasteczku Satanów, pow. płoskirowski, woj. podolskie, dnia 31 stycznia 1885 r. z ojca Konstantego i matki Idalii z domu Busz, małżonków Winerów. Jestem synem ojca pochodzenia chłopskiego. Początkowo nauki pobierałem w domu, w siódmym zaś roku życia zacząłem uczęszczać do szkoły miejskiej, rosyjskiej. Po jej ukończeniu, rodzice chociaż biedni, oddali mnie do gimnazjum w Kamieńcu Podolskim. Tam kształciłem się w bardzo trudnych warunkach materialnych i moralnych. Kilkakrotnie bowiem wydawano mnie ze szkoły za nie zapłacenie wpisowego. Chodziłem wówczas z płaczem do swoich zamożniejszych kolegów i prosiłem ich rodziców o pomoc materialną. Za uzbieraną potrzebną kwotę kształciłem się dalej. Będąc w klasie trzeciej udzielałem już korepetycji i tak zarabiałem na zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Mieszkając na stacji prywatnej, gdyż ta była tańsza, bardzo często myłem podłogi i pomagałem w pracy codziennej gospodarzom.

W 1905 r. po ukończeniu gimnazjum, wstąpiłem do Seminarium Duchownego w Lublinie. Po sześciu latach studiów zostałem w 1911 r. wyświęcony na kapłana. Bezpośrednio po święceniach zostałem mianowany wikariuszem par. Sobieszyn koło Ryk. W 1912 r. przeniesiony zostałem na stanowisko wikariusza par. Kosów Lacki pow. Sokołów. Gdy wybuchła wojna światowa zostałem powołany na kapelana wojsk carskich. Za odwagę zostałem odznaczony najwyższym orderem św. Jerzego (polski złoty krzyż, *virtuti militari*). Po skończonej wojnie i po tułaczce w czasie rewolucji rosyjskiej, wróciłem do kraju i zostałem mianowany w 1918 r. wikariuszem par. Parczew, pow. Włodawa. W 1922 r. zostałem przeniesiony na stanowisko proboszcza par. Zarzecz, pow. Łuków. Tam zbudowałem kościół i urządziłem jego wnętrze, zorganizowałem parafię i wybudowałem plebanię oraz budynki gospodarcze. W 1925 r. zostałem mianowany proboszczem parafii Mokobody, pow. Siedlce. W 1941 r. przeniesiony zostałem na proboszcza parafii Knychówek, pow. Sokołów, lecz w 1947 r. mianowany zostałem powtórnie proboszczem parafii Mokobody, gdzie duszpasterzowałem aż do r. 1961. Będąc proboszczem w Mokobodach odnowiłem Kościół, pokryłem blachą plebanię i organistówkę. Wybudowałem murowaną oborę, ogrodziłem cmentarz grzebalny i Sanktuarium Budziszyn, przy którym wybudowałem grootę Matki Bożej oraz odnowiłem kaplicę. Przed frontonem Kościoła parafialnego postawiłem pomnik Serca Jezusowego. Wybudowałem piękny, murowany dom parafialny. Organizowałem różne stowarzyszenia religijne, brałem również udział w życiu społecznym. Należałem do Rady Szkolnej powiatowej, byłem członkiem Sejmiku, prezesem budowy Szkół w Powiecie, prezesem Straży Pożarnej, członkiem Koła Czerwonego Krzyża, Ligi Obrony, Kasy Stefczyka. Dzięki moim staraniom wybudowano ośrodek zdrowia, szkołę w Mokobodach i wiele szkół w powiecie. Moją zasługą jest budowa szosy Siedlce-Mokobody. W czasie okupacji niemieckiej zaopiekowałem się wysiedlonymi z terenów polskich, włączonych do rzeszy niemieckiej. Współpracowali ze mną w tym czasie ludzie dobrej woli i Rada Gminna. Zbieraliśmy odzież, obuwie i żywność dla wysiedleńców. Gdy przychodziły transporty dzieci rozlokowywaliśmy ich w rodzinach, odżywiaaliśmy, a nawet kształciliśmy, przykładem może być Zdzisław Paradowski, dzisiaj inżynier marynarki.

...Parafię Mokobody i Sanktuarium Matuchny Budziszynskiej ukochałem w szczególny sposób. Trzydzieści siedem lat tam duszpasterzowałem, byłem oddany parafii duszą i sercem, płakałem z płaczącymi w smutkach i cierpieniach, żyłem nimi i byłem duszą i sercem w ich rodzinach. W ostatnich jednak chwilach mego życia niewdzięczną otrzymałem zapłatę. ...Nikła część ludzi strasznie mnie skrzywdziła moralnie. Nie znaczy to, żebym do grobu niósł z sobą nienawiść i żal. Jestem kapłanem, serce moje było i jest przepełnione wielką miłością do bliźnich, kochałem ludzi i do grobu z sobą zabieram tę miłość. Nie znałem bowiem komuś wyrządzić przykrości i dlatego przebaczam wszystkim i do śmierci prosiłem Boga o przebaczenie dla tych co mnie skrzywdzili, albo ja ich... serce moje zawsze lgnie do nich jak ojca do dzieci. ... Jeśli byłem w czym niedokładny, proszę moją Władzę o przebaczenie, bo zawsze szanowałem i kochałem moją Władzę i dziękuję za okazywane serce i zapomogę dawaną w mojej tułaczce.

... Polecam się wszystkim, nie zapominajcie o mojej biednej duszy. To jest ostatnia moja prośba. A Dobry Bóg — Wielkiego Miłosierdzia, o to błagam, niech mi przebaczy wszystkie moje wykroczenia..., i wy przyjaciele o to błagajcie Boga i Ucieczkę grzeszników.“

23

SP. KS. KANONIK WACŁAW GĄSKA

Dnia 10 stycznia 1971 roku opatrzony św. Sakramentami, zmarł śp. ks. kanonik Wacław Gąska, emeryt, rezydent w Czołomyjach w 82 roku życia i 59 — kapłaństwa.

Zmarły ks. Wacław Gąska urodził się 24 sierpnia 1888 r. w Grębkowie z ojca Antoniego i matki Karoliny z Hibersztowiczów, małżonków Gąsków. Nauki początkowo pobierał w domu rodzinnym, a średnie w Siedlcach, po czym wstąpił do Seminarium Duchownego w Płocku, skąd po ukończeniu filozofii przeniósł się na teologię do Seminarium Duchownego w Lublinie, które ukończył w 1911 r., otrzymując dnia 19. VII. 1911 r. święcenia kapłańskie z rąk Bpa Franciszka Jaczewskiego, ordynariusza lubelskiego.

Po święceniach kapłańskich pracował w diecezji na różnych stanowiskach. Był wikariuszem w parafii Sarnaki (20. IX. 1911 — 15. I. 1913), rektorem w kościele kapucyńskim w Lubartowie (16. I. 1913 — 2. II. 1915), kapełanem w Jabłoni (3. II. 1915 — 21. X. 1915), proboszczem w Wisznicach (21. X. 1915 — 10. XII. 1918), w Łosicach (10. XII. 1918 — 24. IV. 1924), w Górkach (24. IV. 1924 — 30. IV. 1952), w Czołomyjach (30. IV. 1952 — 1. IV. 1966). Za swą gorliwą pracę duszpasterską został przez Biskupa Sołowskiego, Administratora Apostolskiego Diecezji Podlaskiej obdarzony godnością kanonika honorowego.

Z powodu ciężkiej choroby został 1. IV. 1966 r. zwolniony z administratora parafii Czołomyje z prawem zajmowania mieszkania na plebanii w Czołomyjach, gdzie jako rezydent-emeryt przebywał, aż do śmierci tj. do dnia 10 stycznia 1971 roku, czyli przez cztery lata i osiem miesięcy.

Pogrzeb śp. Zmarłego odbył się w Czołomyjach dnia 13. I. 1971 r. W pogrzebie wzięli udział kapłani i wiele osób nie tylko z Czołomyj, ale i z sąsiednich parafii. Nabożeństwo żałobne odprawił i zwłoki Zmarłego na cmentarz zaprowadził dziekan dekanatu św. Stanisława w Siedlcach ks. pra-

lat dr Henryk Brzostowski, a egzortę żalobną wygłosił Ks. kan. Feliks Kowalewski, administrator parafii Mordy. Zmarły Ks. Gaska został pogrzebany na miejscowym cmentarzu grzebalnym.

Ks. Jan Zubka

24

NOWOŚCI WYDAWNICZE TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL

Ukazały się i są do nabycia:

1. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne“, t. XVII, z. 3 (teologia moralna).

Treść: Ks. S. Witek, Interpretacja pokory w patrystyce zachodniej; Ks. S. Rosik, Treściowe elementy sytuacji etycznej; Ks. Fr. Greniuk, Tomasz Młodziankowski TJ, teolog moralista z XVII wieku; Ks. W. Piwowarski, Postawy religijne starszej młodzieży pozaszkolnej; S. Kunowski, Wychowanie trzeźwości w rodzinie.

Cena zł 25.—

2. „Roczniki Humanistyczne“, t. XVIII, z. 1 (filologia polska) poświęcony pamięci prof. Stanisława Pigońa.

Treść: A. Paluchowski, Pigoń; I. Opacki, Pomnik i wiersz. Pamiątka i poezja na przełomie Oświecenia i romantyzmu; K. Kremser, List poetycki w świadomości literackiej XVIII i XIX wieku; A. Dobakówna, Sielanka końca XVIII i pierwszej połowy XIX wieku wobec polskiej tradycji gatunku; M. Maciejewski, Tradycje epiki ariostyczno-wielandowskiej w Grażynie; Cz. Zgorzelski, Zagadki Mickiewiczowskie; S. Fita, Bolesław Prus o Wyspiańskim i Mickiewiczu. Listy do młodego przyjaciela; D. Zamącińska, Przybóś wobec Mickiewicza.

Cena zł 40.—

3. „Roczniki Humanistyczne“, t. XVIII, z. 2 (historia).

Treść: E. Zwołski, Wielka retra i jej poetycka parafraza; Cz. Deptuła, „Monasterium Bethleem“ (wokół misji bpa Henryka Zdika i początków opactwa w Brzesku); E. Wiśniowski, Udział świeckich w zarządzie parafią w średniowiecznej Polsce; J. Skarbek, Pomoc Galicji dla powstania listopadowego w województwie lubelskim — cz. II; J. Gawrysiakowa, Praktyki religijne w XIX w. (na podstawie metryki z parafii Rudka, powiat Bielsk Podlaski); E. Jabłońska-Deptuła, J. Gawrysiakowa, Z zagadnień religijno-społecznego ruchu kobiet w Królestwie Polskim połowy XIX w.; R. Bender, Historia na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL (1918—1968); M. Chyżewska, Wyniki wstępnych badań archeologicznych w Piotrowinie, pow. Opole Lubelskie.

Cena zł 30.—

4. „Roczniki Humanistyczne“, t. XVIII, z. 4 (literatura powszechna).

Treść: Z. Gierczyński, Le „Que sais-je?“ de Montaigne. Interprétation de l'apologie de Raimond Sebond.

Cena zł 35.—

Wydawnictwa są do nabycia:

Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego KUL, Lublin Al. Racławickie 14 (wpłaty PKO Lublin Nr 2-9-263). Księgarnie: „Veritas“, św. Wojciecha; św. Jacka; „Dobra Książka“ — Poznań, Kanałowa 4; Księgarnia Krakowska — Kraków, św. Krzyża 13.

Klienci z zagranicy zamawiają Wydawnictwa Towarzystwa Naukowego KUL za pośrednictwem: „Ars Polona“. Centrala Handlu Zagranicznego. Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 7. Dział Realizacji Zamówień.

Intanny

Egromin^c

Los alla medullosa²